

rAntGroen

België-Belgique
P.B.
WILRIJK 1
8/5124

© Lieve Deceuninck

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Guido Callaerts
Frans De Cortlaan 42
2610 Wilrijk
Afgiftekantoor Wilrijk 1

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, Voorzitter en Coörd. Beleidswerkgroep
Groenstraat 59, 2540 Hove
03/455 22 12 - waeterschoot@euronickel.org

Jos Daniels, Secretaris
Archimedeslaan 4, 2650 Edegem
03/458 02 02 - jos.daniels@versateladsl.be

Guido Callaerts, Penningmeester, Coörd. ledenadministratie en Behaagactie
Frans De Cortlaan 42, 2610 Wilrijk
03/828 11 03 - callaertsguido@versateladsl.be

Nancy Geldhof, Coördinator natuureducatie
Hollebeekstraat 192, 2660 Hoboken
0485/85 13 64 - nancy.geldhof@telenet.be

Catherine Vandercruyssen, Coördinator Cursussen
Koningin Astridlaan 106, 2550 Kontich
03/288 81 07 - cvdx@telenet.be

Ronny Deckers, Coördinator Studie
Orchideeënstraat 69, 2610 Wilrijk
0485/55 45 31 - ronald.deckers@telenet.be

Rudi Leemans, conservator Groen Neerland
Kleine Doornstraat 51, 2610 Wilrijk
03/828 43 16 - rudolf.leemans@telenet.be

Veerle De Saedeleer (mede)contactpunt Fort 7
contact.fort7@zuidrand.be
Elsenburglaan 2, 2650 Edegem
vee_saddler@yahoo.co.uk

Tuur Wuyts, (mede)contactpunt Fort 7
contact.fort7@zuidrand.be
Mestdaghplein 15/4, 2610 Wilrijk
03/449 99 11 - arthurwuyts@telenet.be

Bob Gabriels, webmaster
Vandepereboomstraat 9, 2140 Borgerhout
bob.gabriels@telenet.be

Lucy de Nave, bestuurslid
Jan Van Ryswycklaan 277, 2020 Antwerpen
03/237 99 52 - lucy.denave@antwerpen.be

Redactie rAntGroen

Graag uw teksten zenden naar:
Verslagen: André De Mul,
Lage Kaart 422 (Glv), 2930 Brasschaat
03/828 70 32 - andre-de-mul@telenet.be

Agenda: functie vacant

Waarnemingen: Gilbert Van Ael,
Antwerpsesteenweg 243, 2660 Hoboken
03/827 05 10 - gilbert.van.ael@telenet.be

Fort 7-nieuws:
Elsenburglaan 2, 2650 Edegem
contact.fort7@zuidrand.be

Overige: Catherine Vandercruyssen,
contactgegevens: zie bestuursleden

Verdeling: Guido Callaerts
contactgegevens: zie bestuursleden

Vormgeving: Guido Van Boeckel,
Berten Pilstraat 20, 2640 Mortsel
0475/96 69 67 - guido.van.boeckel@skynet.be

Teksten voor het volgend nummer van rAntGroen, met verschijningsdatum 1 oktober 2009, ontvangen we graag ten laatste op 15 augustus.

Contactpersonen voor geleide wandelingen in Fort 7

Natuurwandelingen:
Tuur Wuyts - 03/449 99 11 - arthurwuyts@telenet.be

Monumentwandelingen:
Philippe Vanhove - 03/825 02 43 - philippe.vanhove@scarlet.be

Algemeen

Lidmaatschap Natuurpunt: 20 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (230-0044233-21) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelings tijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxielaan 11 - 2800 Mechelen (e-mail: Karina.deboeck@natuurpunt.be) met de volgende gegevens: lidnummer, naam, oud en nieuw adres en lid "afdeling Zuidrand Antwerpen."

Abonnement op rAntGroen: Voor leden van andere afdelingen door storting van 8 euro op onze rekening met vermelding van uw naam en adres.

Verzekering: Ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: Alle gezinsleden tot en met 12 jaar gaan gratis mee indien vergezeld van ouders. De algemene prijs is 15 euro. Studenten betalen 13 euro

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens of met minibuses.

Annulatie bij autobustochten: Leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende

bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: Om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10% van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25% van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25%.

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 30 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen"

Omslagfoto : Icarusblauwtje - © Lieve Deceuninck

Een helse maar deugddoende rit achter de rug ... de uitdagingen blijven !

Neen dit is geen oproep voor een wielervedstrijd in anticipatie van de zomer, maar een gebalde samenvatting van het resultaat van de speciale activiteiten van de afgelopen weken. In aanvulling op de lopende en reeds erg gevulde activiteitenagenda werden we immers geconfronteerd met twee enorme uitdagingen : de provincie wenste een Forten-fietsen-gordel te organiseren op 17 mei en samen met het Wilrijkse bestuur kwamen we overeen om op 24 mei een officiële opening van Groen Neerland te organiseren.

Het waren twee huzarenstukjes, om het met wielertermen te stellen, cols van 1ste of buiten categorie. Verschil is wel dat renners enkele maanden voorbereidingstijd hiervoor hebben en wij dit in enkele korte weken moesten klaarstomen.

Op de Forten-Fietsen-Gordel konden we meer dan 1200 fietsers verleiden om even kennis te maken met de natuur van het Fort. Voor velen een eerste kennismaking die uitspraken als “een oase van rust en groen in de stadskern” of “fijne educatietoelichting over eenvoudige natuurelementen” als veelgehoorde reactie meekregen. Om al deze educatieve en andere activiteiten die dag in goede banen te leiden konden we rekenen op een 40 tal medewerkers die een volle dag (en sommige zelfs reeds weken op voorhand) met vol enthousiasme het vuur van de natuur trachtten over te brengen. We hebben hierbij zeker meer dan voldaan aan één van de basisprincipes van Natuurpunt : Natuur voor iedereen.

Nog geen week later stond de tweede bergetape in het verschiet ! Groen Neerland, waar we nu reeds enkele weken onder leiding van Rudi stevig aan het werk zijn, werd formeel ingehuldigd. Meer dan 150 mensen, velen uit de wijk, alsmede een afvaardiging van het district waren present. Thierry Vanderkinderen voor het Wilrijkse district en Johan Baetens voor Natuurpunt knipten het lint door alvorens het terrein deskundig werd ingewandeld en de bezoekers door het district op een glaasje werden getraceerd. De reacties achteraf waren lovend : een geslaagd openingsevenement en fel gesmaakte wandelingen. Dit is in de toekomst zeker voor herhaling vatbaar (Thierry Vanderkinderen, districtsvoorzitter), een teken voor de toekomst van het natuurgebied dat er alleen maar beter op zal worden. Daar kunnen wij zeker van zijn, ... een hartelijk proficiat voor al jullie werk. De stad heeft hiermee weer een natuurpareltje meer voor de toekomst. In een sterk verstedelijkt gebied is dat erg belangrijk voor de leefbaarheid van niet alleen plant en dier, maar ook voor de mensen die er wonen (Patrick Dictus, Deskundige Groen, Stad Antwerpen)

Onmiskkenbaar zijn deze reacties het gevolg van de belangeloze inzet van die vele vrijwilligers die beheren, inventariseren, organiseren en meehelpen ... Deze opsteker is dus duidelijk voor hen bestemd! Anderzijds is de tour nog niet finaal gereden en zijn er heel wat uitdagingen voor de nabije toekomst, zowel voor het Fort als voor Groen Neerland. Natuurpunt heeft ons immers verzocht om de uitwerking van een nieuw natuurbeheersplan voor het Fort, met aandacht voor educatie en monument, serieus te overwegen, en te Neerland staan we voor een gelijkaardige uitdaging. We hopen dat we op jullie allen mogen blijven rekenen om de natuur in onze regio verder veilig te stellen voor het nageslacht !! Met welgemeende dank,

een meer dan gelukkige voorzitter, Hugo

Agenda

Iedereen is welkom op alle wandelingen. Honden zijn niet toegestaan op onze activiteiten.

De gids/leiding treedt op als educatieve begeleider van Natuur- en Milieueducatie Natuurpunt.

= kostendelend vervoer (5 eurocent/km) wordt op de afspraakplaats georganiseerd

= kindvriendelijke tocht

= inschrijven/aanmelden noodzakelijk

Ongetwijfeld is deze periode de meest boeiende op het fort.

Vele planten staan in bloei en worden omzwemd door allerlei insecten. Eén van de betere momenten om het fort te verkennen. We wandelen en genieten tot ongeveer 16.30 u, daarna kunnen de dorstigen nog genieten van een frisse pint en een gezellige babbel op ons buitenterras.

Wie wil kan ook vanaf 16.30 u terecht voor deze pinteling. Het einduur hangt volledig af van de stemming in de groep!

Zondag 5 juli
14.00 u

Zomerwandeling en
pinteling op Fort 7

Afspraak: om 14.00 u. aan de ingang van het reservaat, Legerstraat 40.

Opgelet, vanuit de Jules Moretuslei mag je met de auto de Legerstraat NIET inrijden! Neem Valkstraat en Koornbloemstraat.

Om 16.30 u voor wie alleen voor de pinteling komt

Gidsen: De fortgidsen.

Contactpersoon: Tuur Wuyts 03/449 99 11

Klein warkruid

Zondag 12 juli
8.15 u

Het Olens Broek
en Langendonk

in 1993 met de uitbouw van een Vlaams natuurreservaat. Sindsdien werden al verschillende grootschalige werken uitgevoerd om de verdwenen biotopen te herstellen wat enkele spectaculaire resultaten opleverde. Verschillende zeldzame planten zoals Zonnedaauw, Klein warkruid en Draadrus groeien er opnieuw en verdwenen vogels, insecten en andere dieren hebben er opnieuw hun leefgebied.

Dré Peeters, een echte wandelende 'veldgids', zal ons al dit moois tonen en boeiend gidsen. Meegaan!

Afspraak: we vertrekken om 8.15 uur met eigen wagens op de Bist te Wilrijk. Einduur ter plaatse: omstreeks 12.00 uur

Mee te brengen: laarzen, veldgidsen, verrekijker, loepje, fototoestel.

Leiding: Ronny Deckers 0485/55 45 31

Externe gids: Dré Peeters

Zondag 19 juli
7.30 u

Fietstocht door de Zak van Zuid Beveland

Zuid Beveland, het land tussen Oosten en Westerschelde, is een gedroomd fiet-sgebied.

De zgn. Zak van Zuid Beveland, ten zuiden van Goes, is één van de mooiste polderlandschappen in Nederland. Dit gebied maakt onderdeel uit van het Nationaal landschap Zuidwest Nederland.

Nationale landschappen bevatten een unieke combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen. Voor de Zak van Zuid Beveland gaat het dan vooral voor haar kreekkruggen, dijkpatronen, kleinschalige polders en middeleeuwse nederzettingen. De eeuwenlange strijd tegen het water is terug te vinden in de verschillende landschapstypen zoals dijken, welen en krekken.

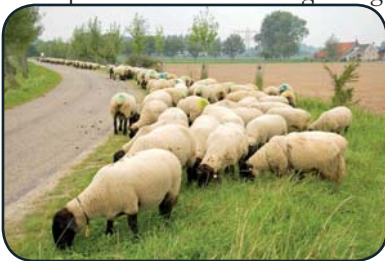
Op onze fietstocht komen we langs o.a.:

de Zwaakse Weel: een restant van een voormalige zee-arm die met zijn weiden en rietkragen een prachtig habitat vormt voor allerlei moerasvogels zoals Roerdomp en Bruine kiekendief.

De Poel: een oud polderland met holle-bolle weilanden, met restanten van vroegere kreekkruggen(bol) en inzakingen in de zachtere veenbodem (hol) weidevogelgebied en pleisterplaats voor ganzen in de winter.

Het heggenlandschap bij Nisse: Een 800 jaar oud kleinschalig gebied met hagen van meidoorn, koebraam, hondsroos en vlier. Deze heggen bieden een grote rijkdom aan planten en vogels. Vormt samen met zijn weel en omringende bloemdijken een prachtig landschap.

Schaapskooi en infocentrum van de Stichting Zeeuwse Schaapskudde: net als vroeger begrazen de schapen de dijken

onder de hoede van een herder met hond. Hierdoor blijft de bloemrijke en gevarieerde begroeiing van kruiden en planten behouden.

De grenslinden: dat zijn oude lindebomen, op kruispunten en splitsingen, die voor 1700 dienst deden voor markering van de grens van vroegere ambachtsheerlijkheden of als oriëntatiepunt.

Inlagen 2005 en 1887 nabij Ellewoutsdijk: de eerste is een nieuwe inlaag die is ontstaan tussen de geluidswal langs de weg naar de Westerscheldetunnel en de zeedijk. Inlaag 1887 is meer dan 100 jaar geleden aangelegd en sindsdien een zeer geschikt natuurgebied voor stellopers zoals Tureluur, Bontbekplevier en Wulp.

Fort Ellewoutsdijk is onderdeel van een negentiende-eeuwse verdedigingslinie. Het fort is gebouwd tussen 1835 en 1839, na de afscheiding van België, en moest voorkomen dat vijandelijke schepen naar Antwerpen konden varen. Mooi uitkijkpunt op de Westerschelde.

Mogelijk stoppen we onderweg bij een kaasboerderij waar ze ook lekkere ijsjes maken.

De combinatie van dijken, natuurgebieden en mooie dorpjes geeft deze streek iets unieks, daardoor is deze ontdekkings-tocht door de Zak van Zuid Beveland zeker de moeite waard.

Na de natte bedoening van vorig jaar duimen we alvast voor een fietsvriendelijk weertje.

Praktisch: we beperken de groep tot een 20-tal deelnemers.

Vooraf aanmelden is noodzakelijk.

Bel eerst naar André De Mul 03/828 70 32 en meld of je al dan niet zelf voor je fietsvervoer kan zorgen.

Vertrek met eigen wagens op De Bist om 8.00 u en terug rond 19.00 u.

Meebrengen: picknick + drankje voor onderweg, fietsgerief, kijker, fototoestel, waterdichte kleding (hopelijk niet nodig), € 1 voorbereidingskosten

Gids: Luc Van Schoor

Leiding: André De Mul

Agenda

Onze speurtocht naar de steltlopers in de Zeeuwse delta heeft ondertussen al een rijke jarenlange traditie met heel wat onvergetelijke waarnemingen.

Vorig jaar gingen we nog voor een halve dag met een externe gids de slikken van de Krabbenkreek op. Vandaag opteren we voor de klassieke tocht.

Daarbij hebben we vooral oog voor de moeras- en draslanden, de slikken en de inlagen waar allerlei waadvogels hun kostje zoeken en overtijen.

De nadruk ligt vooral op Schouwen-Duiveland, maar ook elders

Zondag 2 augustus
8.00u

Steltloperstocht Zeeland

op Noord- en Zuid-Beveland en Tholen zijn goede gebieden om waadvogels waar te nemen.

Begin augustus vertonen nog heel wat plevieren, grutto's, ruiters, strandlopers en anderen hun kleurige zomerkleed. Buiten dat, is het ook uitkijken naar de eerste doortrekkende of pleisterende zangvogels en waarschijnlijk zullen de roofvogels ook niet op het lijstje ontbreken. Vorig jaar noteerden we 21 soorten steltlopers en genoten met volle teugen van een hoogwatervluchtplaats met ca. 9000 vogels! Het gevarieerd programma dat Luc en Rudy zoals steeds met zorg voorbereiden voorziet ook een middagpauze ergens op een (zonnig?) terrasje.

Stof genoeg dus voor een leerrijke en vogelrijke dag die je niet mag missen!

Afspraak: we vertrekken met eigen wagens op de Bist te Wilrijk om 8.00 u. Het einde is voorzien omstreeks 18.30 u te Wilrijk. We wandelen ongeveer 5 km.

Mee te brengen: picknick, drank, kijker, telescoop, vogelgids, foto toestel, stevig schoeisel en laarzen bij regenweer.

Gids: Luc Van Schoor 0494/33 63 09

Leiding: Rudy Vansevenant 015/32 08 05

Zaterdag 8 augustus
8.50 u

Rondje Pontje:
Fietsend langs (een) Doel
en Saeftinghe

Hou je van fietsen en de natuur, dan is deze tocht echt iets voor jou!

We rijden eerst naar het schilderachtige Lillo waar we de pont naar Doel nemen. Het plaatsje Doel is inmiddels voor $\frac{3}{4}$ verlaten omdat het moest wijken voor de uitbreiding van de haven die er nog steeds niet is. De verdere afbraak van de huizen is na klacht van de resterende inwoners stilgelegd. We rijden er langs en zien wat er nog rest van dit vredig polderdorp aan de Schelde. Via de alom tegenwoordige kerncentrale (waar Slechtvalk broedt) rijden we over de Schelgedijk langs het Paardenschor en het Schor Oude Doel, allebei in beheer bij Natuurpunt. De Echo route die we gedeeltelijk volgen brengt ons vervolgens langs het befaamde Verdronken Land van Saeftinghe waar we vanaf de vogelkijkhut een mooi zicht op hebben. Na de middagpauze in het cafeetje "Het Verdronken Land" in Emmadorp, fietsen we langs Paal en het vogelrijke Schor van Baalhoek. Op de terugweg maken we kennis met de Graauwse en Vlaamse Kreek, een landschappelijk pareltje.

Via Kieldrecht en het natuurreservaat "De Putten" rijden we terug naar Doel waar de veerboot ons opwacht. We sluiten dit Rondje Pontje af met een drankje op een – hopelijk zonnig – Lillo's terrasje.

Afspraak: bijeenkomst op de Bist om 8.50 u, einde omstreeks 18.00 u in Lillo.

Praktisch: wie meewil belt vóór 1 augustus naar André De Mul met vermelding of hij/zij zelf voor eigen fietsvervoer zorgt en nog andere fiets(en) en inzittenden kan meenemen.

Je kunt ook je fiets laten vervoeren aan € 1,50 en meerijden op afspraak aan het gebruikelijke tarief. Fietsafstand : we rijden ongeveer 40 km.

Mee te brengen: fiets in goede staat met fietsherstelgerief, knapzak, drankje, verrekijker, zonnecrème, zonnebril, regenjas.

Gids: Luc Van Schoor 0494/33 63 09

Leiding: André De Mul 0478/57 48 92

Dankzij de onophoudelijke inzet van jurist Schobbens, kabinetchef van Gouverneur Cogels (rond 1920) en zijn opvolgers, werd het Rivierenhof het eerste 'provinciaal park van België'.

Het nu 130 ha grote park verzoent de hobby van de sportbeoefenaar met dat van de natuurliefhebber. Vandaag gaan we vooral kijken wat het Park ons op gebied van 'natuurbeleving' te bieden heeft!

Zondag 9 augustus
9.00 u

Het Rivierenhof te Deurne

Afspraak: om 9.00 u. aan de parking ijspiste Ruggevelddaan Deurne. Ook bereikbaar met tramlijn 10, afstappen terminus aan de schotensteenweg, vervolgens een 10 tal minuten te voet naar de Ruggevelddaan; of buslijnen richting Wijnegem met halte aan de Ruggevelddaan.

Einde: omstreeks 12.00 u.

Gids en Leiding: Fons Waeterschoot 03/322 12 75

Niets zo leuk als eens met Oma en Opa de natuur intrekken. Er is zoveel te beleven! Karen neemt jullie mee naar het 6 ha grote natuurgebied Klein-Zwitserland. Tot 1970 reden hier de treinen die de Brialmontforten bevoorraadden. De stad Mortsel is nu eigenaar van dit stukje natuur. Sinds 1993 wordt het beheerd door Natuurpunt Mortsel. Het is een belangrijk toevluchtsoord voor heel wat planten en dieren.

Door dit gebied loopt het leerrijke Hazelwormpad en er staan een heleboel keileuke doe-activiteiten op het programma. Meegaan! Het wordt een onvergetelijke namiddag voor klein en groot!

Zondag 16 augustus
14.00 u

Wandeling voor grootouders en kleinkinderen in Klein- Zwitserland

Afspraak: om 14.00 u aan de hoeve Dieseghem te Mortsel, gelegen aan de Dieseghemlei (de bordjes volgen).

Einduur ter plaatse omstreeks 16.30 u.

Mee te brengen: fototoestel, waterdicht schoeisel of laarzen bij regenweer, een loepje kan altijd van pas komen.

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52

(GSM 0485/71 73 48 - enkel bereikbaar op de dag zelf)

Externe gids: Karen Uyt den houwen

Zaterdag 22 augustus
7.45 u

Wandeling in de Kalmthoutse Heide

Het is ondertussen reeds meerdere jaren geleden dat we de heide nog bezochten op het moment dat ze zowat op haar mooist staat.

Het grensoverschrijdende natuurpark, genoemd "Grenspark De Zoom - Kalmthoutse heide", is 4000 hectare en is een uitgestrekt landschap van landduinen,

heidevelden en veengebieden.

In augustus zijn grote stukken van het landschap paars gekleurd door de struikheide. Op de stuifduinen vinden we planten zoals Buntgras, Zandzegge en Ruig haarmos en het open zand is het terrein bij uitstek voor insecten als zandloopkevers, graafbijen en mierenleeuwen. De vennen vormen dan weer het leefgebied van talrijke

Agenda

soorten libellen en zijn daardoor het jachtgebied van de Boomvalk. Met een beetje geluk kunnen we deze sierlijke vogel, die hier toch maar enkele maanden per jaar verblijft, waarnemen.

Uitzonderlijk hebben wij geopteerd om deze uitstap op een zaterdag te laten doorgaan omdat we uit ondervinding weten dat er op zondag nog meer wandelaars dit jaarlijks terugkerend natuurschoon komen bewonderen.

Waar we de wandeling ter plaatse zullen beginnen en welke wandelroute we kiezen hangt af van de voorbereiding.

Praktisch: We vertrekken op de Bist te Wilrijk om 7.45 u en eindigen ter plaatse omstreeks 12.30 u

Mee te brengen: kijker, fototoestel, stevige wandelschoenen.

Gids: Rudy Vansevenant 015/32 08 05
of 0475/49 03 68

Leiding: Hilde Vangrunderbeek

© Rudy Vansevenant

Al ingeschreven voor de bustocht van 6 en/of 12 september ?

Dit weekend wordt overal in Vlaanderen aandacht besteed aan de Vleermuizen, zo ook op Fort 7. De meesten onder jullie kennen het Fort als winterverblijfplaats van een kleine populatie vleermuizen (zie ook artikel in het vorige rAntGroen nummer) maar ook in de zomer zijn ze paraat. Ze verblijven dan echter eerder in natuurlijke holtes, vooral boomholtes zoals verlaten spechtenholten. 's Avonds tegen zonsondergang (vandaag verwacht tegen 20.30 u), gaan ze dan actief op zoek naar voedsel. Het is precies op dat moment dat ze het best waarneembaar zijn en we ze bijvoorbeeld laag kunnen zien scheren over de Fortgracht op zoek naar muggen, motten en andere insecten. Aan de hand van een batdetector trachten we voor jullie de ultrasone geluiden van Vleermuizen ook hoorbaar te maken voor het gewone oor. Bovendien kunnen we aan de hand van deze geluiden ook de jachttechniek van vleermuizen uit leggen. Vorig jaar is dit alles erg goed gelukt. Laten we dus hopen op een herhaling hiervan.

Zaterdag 29 augustus
19.30 u

Vleermuizenavond

We starten met een fijne interactieve diareeks met videofragmenten over het leven en wel en wee van de vleermuizen in Vlaanderen, gevolgd door een speuractie over de grachten.

Afspraak: we verwachten je tegen 19.30 u aan het lokaal de IJsvogel (ingang Fort VII aan de Legerstraat 40 te Wilrijk) en zijn terug een uurtje na zonsondergang tegen 21.45 u.

Leiding en gids: Hugo Waeterschoot tel: 03/455 22 12
e-mail: waeterschoot@euronickel.org

Je hebt ze in tal van kleuren en maten. Maten verschillen qua snavel, qua poten en qua algehele grootte. Kleuren verschillen van soort, jaargetij en leeftijd. Voor sommigen zijn het lastige beestjes om uit elkaar te houden. Voor anderen vormen het dan weer de leukste en boeiendste soorten onder het gevederde volkje.

Ja, we hebben het hier over steltlopers. En wil je ze beter leren kennen, ga dan vandaag mee. Ditmaal trekken we niet ver – in tegenstelling tot sommige stelten! – weg en we blijven ook niet lang van huis!

Zondag 30 augustus
8.15 u

Steltlopers in onze provincie

Afspraak: vertrek met eigen wagens op de bist te Wilrijk om 8.15 u en einde ter plaatse omstreeks 12.30 u

Mee te brengen: weeraangepast schoeisel en kledij, veldgids(en), telescoop, verrekijker

Leiding: Wim Roelant 0477/34 07 21

Gids: Wim Roelant 0477/34 07 21

Kluut © Rudy Vansevenant

De Hoge Venen herbergen vele mooie kantjes, dat weten we allemaal wel. Vandaag bezoeken we twee gebiedjes die totaal verschillend zijn van landschap, fauna en flora : het Bergerven te Elzenborn en de Venen van Malchamps nabij Spa. Drie jaar geleden bezochten we de omgeving van het Bergerven, een typisch hangven gelegen langs de zuidgrens van de Hoge Venen ter hoogte van Elzenborn. Een accident door een vallende boom verstoortte toen de excursie. Vandaar dat we het vandaag terug proberen. We gaan op zoek naar een aantal ijstijdrelict planten in deze bosrijke omgeving, zoals de Bospaardestaart, het Oranje havikskruid en de Stippelvaren. Met een beetje geluk kunnen we tevens een Kruisbek of Notenkraaker aantreffen in het dichte naaldbos. We hopen dat het weer meevalt want we picknicken 's middags buiten. Na de middag rijden we in de richting van Spa naar de meest westelijke gelegen venen te Malchamps. Deze typische "pingovenen" hebben we in jaren niet meer bezocht en zijn zondermeer uniek te noemen en bevatten een prachtige diversiteit aan typische hoogveenplanten zoals Beredruif, Veenbes, Lavendelheide, Zonnedauw, Vossebes en anderen. Aangezien dit een kwetsbaar gebied is werden er knuppelpaden aangelegd die ons gelukkig enkele keren langs een pingorand brengen. Ten gevolge de aanwezigheid van hazelaar is een ontmoeting met de Notenkraaker ook hier niet uitgesloten. Voor deze tocht zijn stevig stapschoeisel en bij regenweer

Zondag 6 september
7.30 u

Hoge Venen:
Het Bergerven te Elzenborn en
de pingovenen van Malchamps
Spa

laarzen noodzakelijk. De wandeling gepland voor vandaag is helemaal niet moeilijk en bedraagt ongeveer 7 km zodat het een ideale gezinsuitstap vormt waar ook jongeren gerust welkom zijn.

Voorafgaandelijk inschrijving is voor deze gezinsvriendelijke en mooie bustocht absoluut vereist. We houden het democratisch en vragen een inschrijvingsprijs van € 15/persoon. Jongeren tot 12 j gaan gratis mee en studenten betalen € 13. Gezinnen betalen nooit meer dan € 50. Gelieve het juiste bedrag te storten op rekening nummer 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand met vermelding van de namen van de deelnemers.

Afspraak: we vertrekken om 7.30 u aan de Bist te Wilrijk en zijn daar terug 's avonds rond 19.30 u.

Mee te brengen: picknick (incl. drank), loep, kijker, veld -en vogelgids, foto toestel, laarzen bij regenweer anders volstaat stevig schoeisel

Gids en leiding: Hugo Waeterschoot tel. 03/455 22 12
e-mail : waeterschoot@euronickel.org

Agenda

In het kader van de cursus waadvogels (zie pagina 17) trekken we vandaag naar Zuid- en Noord- Beveland, mogelijk ook naar Schouwen. Op deze tocht is iedereen welkom, ook niet cursisten. Heel wat van deze vogels komen op de trek, in hun winterkwartier, of als broedvogel regelmatig aan de kust voor. De verschillende biotopen in en bij de zee zorgen voor een uitgebreide keuze aan voedsel, bodemstructuur, ...wat heel wat van deze waadvogels weten te appreciëren. Onze gids Koen Leysen van Natuurpunt Educatie zal ons heel wat kunnen vertellen over het gedrag van deze zeer gevarieerde vogelgroep. Het wordt zeker

Zaterdag 12 september
8.30 u

Op zoek naar waadvogels

een heel boeiende dag voor iedereen.

Afspraak: we vertrekken met de bus op de Bist te Wilrijk om 8 uur en zijn terug in Wilrijk omstreeks 18 uur.

Wie mee wil stort 16 euro op ons rekening nummer.

Mee te brengen: picknick, kijker, telescoop, vogelgids, fototoestel, warme kledij en stevig schoeisel of laarzen.

Gids: Koen Leysen

Leiding: Catherine Vandercruyssen 03/28 81 07

Met de herfst in aantocht, zijn ook de spinnen weer volop aanwezig.

Voor sommigen onder ons een ware nachtmerrie, voor anderen fascinerende diertjes, die er een speciale levenswijze en vooral behuizing op na houden.

We gaan op zoek naar spinnen en webben die in onze directe leefomgeving voorkomen en bekijken waarom ze net daar leven.

We ontcrachten bijgeloof, bespreken gedrag en onderzoeken de echte feiten.

Zo bekijken we de meest voorkomende soorten en webben.

En voor iedereen die bang is van spinnen: ik hoop dat na deze

Zondag 20 september
13.30 u

Fort7: Spinnenwandeling

wandeling jullie angst een beetje in respect voor deze achtpotige wezentjes is omgevormd.

Afspraak: we starten om 13.30 u aan de IJsvogel (Legerstraat 40Wilrijk) en eindigen om 16.30 u.

Meenemen: kleine glazen potjes, loepje, fototoestel.

Gids: Nancy Geldhof 0485/85 13 64

Dat vogels trekken, weten we al langer dan vandaag. Om hun route te bepalen gebruiken ze ondermeer duidelijke geografische elementen in het landschap. Een duidelijkere markering dan een kustlijn kan je je daarbij moeilijk inbeelden.

Zondag 27 september
7.30u

Vogeltrek aan de
Vlaamse Oostkust

Ook de Vlaamse kust komt hiervoor, ondanks dat ze helaas het slachtoffer is van 's werelds grootste architectonische wansmaak, nog in aanmerking. Vandaag zoeken we een aantal schaarse plekken op in onze polders en duinen, waar steltlopers, roofvogels, zangertjes en ander moois een rustplaats vinden in de lange reis naar het zuiden. Onze verwachtingen houden we vandaag bescheiden, maar misschien bosten we wel op één of andere zeldzaamheid uit verre noordelijke oorden! Wij wandelen in totaal max. 10 km.

Afspraak: we vertrekken om 7.30 u op de Bist.

Einduur ter plaats: 17.00 u

Mee te brengen: picknick, drank, laarzen bij regenweer, veldgids(en), telescoop, verrekijker, € 1 bijdrage in de kosten, ter plaats aan de leiding te betalen

Leiding: André De Mul 03/828 70 32 of 0478/57 48 92

Gids: Wim Roelant 0477/34 07 21

Vandaag is er de mogelijkheid om kennis te maken met beheerwerken in ons reservaat. Voor al wie eens de handen uit de mouwen wil steken is dit een uitstekende gelegenheid en we vragen nog steeds geen geld om hier te mogen werken. Dit in tegenstelling met fitnesscentra waar ge flink moet betalen om je in het zweet te zetten! Dus profiteer van deze gelegenheid! Na het werk is er gelegenheid om iets warmes te drinken in ons lokaal De IJsvogel.

Zaterdag 3 oktober
9.00 u

Open werkdag op Fort 7

Afspraak: we starten om 9.00 u. aan de ingang, Legerstraat, 40 en eindigen om 12.00 u.

Mee te brengen:

laarzen of waterdicht schoeisel aanbevolen. Werkhandschoenen zijn voorradig maar mogen ook meegebracht worden.

Nog vragen? Bel naar Karel Matthijs 03/457 91 63
of Tuur Wuyts 03/449 99 11

© Rudy Vansevenant

Vrijdag 9 t/m zondag 11
oktober

Hertenbronstweekend

Zelfs in deze moderne tijden waarin het groen steeds meer moet wijken voor monoculturen, beton van bedrijventerreinen en kilometers asfalt, vinden we in ons dichtbevolkte landje plekken waar een machtig natuurgeluid weerklinkt.

Van ongeveer half september tot half oktober galmt door de Ardense bossen het rumoer van de hertenbronst. In het najaar burlen de mannelijke Edelherten in de hoop een grote harem rond zich te verzamelen van vruchtbare hinds. Hun typische roep laten ze dan ver horen

zodat de vrouwtjes onder de indruk komen van hun kracht en blakende gezondheid.

Dat er over dit boeiende natuurfenomeen nog véél meer te vertellen en te beleven valt, zal uitvoerig blijken uit wat Jorn Van Den Bogaert, zoogdierkenner bij uitstek, ons dit weekend zal voorschotelen. 's Avonds trekken we naar observatieplaatsen in het bos, van waaruit we de hertenbokken trachten te observeren tijdens het burlen of misschien zelfs het geweigekletter van twee woeste rivalen!

Agenda

Overdag trekken we onze wandelschoenen aan voor een stevige tocht doorheen het prachtige Ardense landschap. Jorn zal ons daarbij wijzen op allerhande sporen van herten, bevers en tal van andere boeiende zoogdieren. Daarnaast kunnen we in deze periode ook nog een glimp opvangen van de vele vogels die nu op doortrek zijn naar het zuiden.

Epicentrum van dit weekend natuurbeleving wordt Het Huis Hiernaast in Filly (Nadrin) alwaar we zullen overnachten, ontbijten en ons avondmaal op zaterdagavond zullen verorberen. Verdere informatie betreffende onze verblijfplaats vind je op www.hethuishiernaast.be.

We spreken af aan deze verblijfplaats op vrijdagavond 9 oktober rond 20.00 u. Het einde van het weekend is voorzien om 17.00 u op zondag 11 oktober. Er zal een deelnemerslijst beschikbaar zijn voor afspraken rond carpooling. Vervoerskosten kunnen dan per auto geregeld worden.

Omdat de beschikbare observatieplaatsen de laatste jaren door de steeds vroeger van start gaande jacht zijn beperkt, is het maximum aantal deelnemers 14. Wacht dus zeker niet te lang met inschrijven.

Inschrijven kan vanaf 5 juli en voor 15 september. Je inschrijving geldt vanaf de betaling van de volledige deelnameprijs op de rekeningnummer van onze afdeling met vermelding van je naam, aantal deelnemers en Weekend Hertenbrons. Meld je deelname ook aan de leiding. Vergeet het ook niet te vermelden of je vegetarische of andere culinaire wensen hebt, dan kan daarmee rekening gehouden worden.

De deelnameprijs bedraagt € 90 en bevat alle kosten (maaltijden, kosten verblijfplaats en gids) exclusief het vervoer en het verbruik van extra alcoholische dranken.

Verdere praktische info zal nog aan de deelnemers per brief worden meegedeeld.

Afspraak: 20.00 u ter plaatse in Filly (Nadrin) op vrijdag 9/10
Einde: 17.00 u ter plaatse in Filly (Nadrin) op zondag 11/10

Leiding: Wim Roelant 0477/34 07 21

Externe gids: Jorn Van Den Bogaert

Voor wie eerder nog niet meeding, het Noordelijk Eiland in Wintam is één van de beste vogelgebieden in onze contre-

Grote zilverreiger © Rudy Vansevenant

Zondag 18 oktober
8.15 u

Het Noordelijk Eiland
te Wintam

ien. Voor diegenen die al meerdere keren zijn mee geweest op deze boeiende tocht moet ik waarschijnlijk niet meer melden dat we er al ettelijke keren mooie waarnemingen hebben gedaan als Slechtvalk, IJsvogel, Kleine en/of Grote zilverreiger, massa's Wintertaling, enzovoort.

Afspraak: vermits we met de overzetboot gaan vertrekken we stipt om 8.15 u aan de Bist in Wilrijk.

Indien u ter plaatse wilt aansluiten kan dat mits de leiding te verwittigen. We eindigen ter plaatse rond 12.00 u

Gids: Tuur Wuyts: 03/449 99 11

Leiding: Wim Vandeweyer: 03/321 32 23 of
0485/60 54 97

Het is nu HET moment voor een mooie herfstwandeling. Genieten van de prachtige herfstkleuren, op zoek gaan naar allerlei soorten paddenstoelen.. Meer gegevens over deze tocht kan je lezen in onze volgende Rantgroen.

Zondag 25 oktober

Herfstwandeling

Gids: Lucy De Nave

Leiding: André De Mul

Bestuurssnelberichten:

- Het bestuur verwelkomt van harte Johan Baetens die terug is na een jaartje Suriname. Johan heeft te kennen gegeven zich in de nabije toekomst in te willen zetten binnen het bestuur.

Wist je dat:

- de voorzitter van Natuurpunt (Willy Ibens) en het hoofd van de dienst Natuurbeheer (Stefaan Versweyfeld) een bezoek hebben gebracht aan het Fort. Doel was een overleg tussen de Simon Stevin stichting, Natuurpunt Nationaal en Natuurpunt Zuidrand Antwerpen. Natuurpunt nationaal heeft de afdeling gevraagd om een modernisering van het huidige uit de jaren '80 daterende beheersplan voor Fort 7 te overwegen, waarbij naast "beheer" ook "educatie" en "het monument" een plaatsje zouden vinden. Natuurpunt nationaal zal ook nagaan hoe zij de afdeling kan helpen om het dossier van het natuur-historisch educatief centrum te laten vooruit gaan bij de overheid.
- de opening van Groen Neerland meer dan 120 mensen op de been bracht. Er is dus duidelijk veel interesse vanuit de lokale wijk naar het gebied. Een aantal wijkbewoners gaven te kennen mee te willen werken aan het beheer.
- het district Wilrijk bijzonder tevreden was met de opening van het terrein Groen Neerland en Natuurpunt hiervoor bedankte.
- de afdeling nu 2 grote tenten en 2 kleinere stands ter beschikking heeft voor activiteiten. Ze werden aangeschaft voor de Fortenfietsengordel en kunnen zeker nog veel dienst doen.

En ook de afdeling heeft haar berichtjes:

Wist je dat:

- Karel Matthys ten gevolge van zijn onvoldroten werkdag tijdens de beheerswerken op het Fort, reeds verscheidene malen in het water is terecht gekomen. We zorgen alvast voor een zwemvest voor hem !
- tijdens de Fortenfietsengordel van 17 mei, de afdeling een belman ("towncryer") in dienst had. Hugo riep van grote afstand de honderden fietsers met schelle stem het fort binnen... die dierven al niet anders....
- op het Geologieweekend de hoteleigenaar, de Viroin (de lokale rivier) ongeveer heeft laten leegvissen om forellen op ons bord te krijgen. We op dit weekend zoveel orchideeën hebben gezien dat zelfs (ja zelfs) Ronny de tel kwijt was ...
- er in het afdelingslokaal mooie Natuurpunt T-shirts, bio-fruitsap en Gagelbier te verkrijgen zijn tegen zeer schappelijke prijzen. Een voorafgaand telefoontje aan Tuur Wuyts (03/449 99 11) of een bezoekje 's zaterdags rond 12.00 u aan ons lokaal, laten je toe dit aan te schaffen.

Antwerpen cultuurmarkt ... nu ook met Natuurpunt Educatie !

Jouw medewerking verzocht !!!

De Cultuurmarkt van Vlaanderen die doorgaat te Antwerpen op zondag 30 augustus is **HET** jaarlijkse uitstalraam voor al wat leeft, bloeit en groeit op het vlak van cultuur in Vlaanderen. Reeds vele jaren is Natuurpunt Educatie, de afdeling van Natuurpunt die cursussen en andere educatieve activiteiten organiseert, op dit **grootse Vlaamse cultuurevenement** aanwezig. Natuurpunt Educatie zorgt voor een heuse stand op het Steenplein om haar activiteiten kenbaar te maken aan het groot publiek... Personeel van Natuurpunt Educatie zal aanwezig zijn, maar een beetje **extra hulp** is welkom om

de stand te bemannen. Vandaar deze oproep. Ben je enkele uurtjes vrij op zondag 30 augustus tussen 11.00 u en 18.00 u dan zouden we erg graag op jou kunnen rekenen om **Natuurpunt Educatie** aan alle geïnteresseerden voor te stellen op de Cultuurmarkt. Een korte opleiding is ter plaatse voorzien, een cultuurmarkt cursusje dus ...

Geïnteresseerd ? Neem dan even contact op met Catherine Vandercruyssen (cvdx@telenet.be of tel 03/288 81 07).

En ga ook een kijkje nemen op de website van de Cultuurmarkt van Vlaanderen: <http://www.cultuurmarkt.be>.

DE FORTENGORDEL

“Op zondag 17 mei organiseerde de Provincie Antwerpen in samenwerking met Gazet van Antwerpen de Fortengordel. Dit fietsparcours voerde langs de zes forten in de Antwerpse rand. Wolken waren geen spellbreker, en in elk fort was het een komen en gaan van fietsers.”

Zo start het verslag van dit evenement op de website van de Gazet van Antwerpen. Dat is wel gek... ik dacht dat er meer dan 6 forten waren in de rand van Antwerpen: nl. zeven! Zijn de grote organisatoren dan onbewust een Fort vergeten? En welk fort dan wel, denk je? In de volgende zin wordt wel een kleine correctie gemaakt. “In elk van de zeven bouwwerken waren gisteren veel belangstellende bezoekers.” Dit illustreert echter perfect het gevoel dat achterblijft bij onze afdeling tegenover de ‘grote’ organisatoren van dit evenement. Hoezo, denk je? Lees maar verder.

Ergens halverwege februari werd ons meegedeeld dat ook Fort 7 zou meewerken aan het grote evenement. De fietsfortengordel zou plaatsvinden op 17 mei. Nu is het Fort 7 eigenlijk een gesloten reservaat en zeker in mei, de broedmaand bij uitstek. Toch wilden wij er het beste van maken en dus meewerken aan dit evenement. Met veel enthousiasme storten het bestuur en de fortgidsen zich op de voorbereiding van het deel dat voor onze rekening kwam: het uitstippelen van een mooie educatieve wandeling voor de bezoekers van het fort, met minimale belasting voor de natuur in dit broedseizoen. Er werd besloten om de mensen een wandeling te laten maken, op eigen initiatief, langsheen de betonweg op het fort. Op verschillende plaatsen werden tentjes gepland waar gidsen over bepaalde onderwerpen uitleg zouden geven. Daarnaast zou ook aan de Ijvogel een terras voorzien worden voor een natje en een droogje en waar mensen kennis konden maken met Natuurpunt. En zo gebeurde het. De brandweg fungeerde als hoofdingang, waar Guido postvatte om de mensen te verwelkomen. Van daaruit was er mogelijkheid om via de insectentuin direct naar onze Natuurpunt Cafeteria af te zakken of recht door op de betonweg de natuurwandeling te starten. De eigenlijke wandeling werd ingeleid door het standje van de dienst provinciale groendomeinen met een aantal educatieve opdrachten en reukproeven. Verderop volgden onze eigen standjes.

Omdat de Egel dit jaar het dier van het jaar is, werd als eerste op de tocht een standje hierover voorzien aan de bandenbarak. Daar stond een heus Egel-huisje-tuintje, ineengeknutseld door onze gidsen. Aan het ene eind van de Sartabarak werd gesproken over beheer, vlinders, libellen en vogels, en aan de andere kant werd honderduit verteld over vleermuizen. Enthousiaste mensen gaven uitleg over deze verschillende onderwerpen en konden op een geïnteresseerd publiek rekenen. Vooral bij kinderen viel dit zeker in de smaak. Onderweg kon men genieten van de wilde, overweldigende natuur in het fort langs de loskade en het glacis. Langs de artilleriepoort en de smalle weg keerden de mensen terug naar de droge gracht rond het reduit waar onze historische gids Philippe uitleg gaf over het fort als historisch monument. Ook hier was ruime belangstelling, zoals uit de reacties achteraf bleek.

Op de terugweg langs het reduit en de hoofdingang, passeerden de mensen langs ons krijtbord, waar normaal de beheersactiviteiten worden genoteerd. Dit fungeerde nu echter als gastenboek. Iemand (wie was dit?) van ons had hier geschreven: hoe vond je het hier? ... Daar lieten vele mensen hun ‘tag’ of opmerkingen achter...

OP FORT 7?

Bij het oversteken van de brug kwam je uiteindelijk aan de Ijsvogel op ons gezellige terras.

Gezien de weerberichten niet zo'n mooi weer voorspeld hadden, opteerden wij voor een terras onder een tent. Hiervoor rekenden wij op de grotere organisatoren, die ons echter in de steek lieten. Wij waren dus verplicht om zelf in tenten, tafels en stoelen te voorzien. Uiteindelijk bleek gelukkig een tent niet echt nodig te zijn, maar het maakte alles wel veel gezelliger en huiselijker. Als ik de foto's op de GVA website vergelijk met die van ons (ga maar eens kijken op www.zuidrand.be!) : zelfs als je alleen maar een biologisch fruitsapje dronk in plaats van een gageleer: ons terras bleef toch het gezelligste van allemaal! Vele mensen bleven hier dus iets drinken en ook hun boterhammetjes of een stukje taart eten. Ook het standje over wespen- en mierennesten hier kon op veel interesse rekenen. En terwijl papa en mama een glaasje dronken, konden de kleinsten ook knutselen in onze eigen promostand.

Sommige mensen vonden zelfs ook hun weg naar onbemande stand van het ANB en onze presentatie over klimaatwijziging. Die bevonden zich eigenlijk een beetje te veel verborgen in de conciërgewoning, naast of achter de promotent.

Uiteindelijk schatten wij dat iets meer dan een 1000 tal mensen actief ons fort bezocht hebben. Sommige mensen hebben wij echter die dag zelfs tweemaal mogen begroeten. Zij kwamen na hun fietstocht gewoon terug met vriend of vriendin om het fort en ook ons terras te bezoeken.

Bij het buitengaan werd er gepolst naar de reacties van de mensen en die waren unaniem goed.

Fijne educatieve infostands rond egels, vleermuizen, vogels en vlinders, wespen- en mierennesten...

Begeesterde mensen die uitleg gaven

Waren dit allemaal boswachters?

Die meneer, die over de historiek vertelde, leek wel tussen de kanonnen gestaan te hebben

... Een onverwacht rustpunt, een oase van groen in de stad

Een rustig knutselmoment voor de kinderen met aandacht voor iets anders dan adrenaline

Wauw... Wat een piekfijne organisatie en spontaan onthaal

Gageleer is een beduvelend biertje ... en waar kunnen we dit kopen?

De enige kritiek, die meermaals weerklonk: de ingang van het Fort was niet zo duidelijk in vergelijking met de andere forten. Daar had GVA een promostand als vertrekpunt neergepoot, wat op Fort 7 door de organisatoren bewust niet voorzien was. Komt daar ook de misrekening op de GVA website vandaan? Uiteindelijk besluit: Niettegenstaande het feit dat wij op weinig logistieke en andere hulp konden rekenen van de hoofdorganisatoren, was dit evenement wel degelijk een voltrefter voor het Fort 7 en onze afdeling! Dit kon echter alleen door de enthousiaste inzet van méér dan 40 vrijwillige medewerkers! Nogmaals hartelijk dank hiervoor!

verslag & foto's Veerle De Saedeleer

Zondagmiddag 24 mei 2009: Wilrijk is een natuurgebied rijker!

Onder grote belangstelling van de buurtbewoners en andere sympathisanten werd het lintje doorgeknipt. Daarna kon de 'inwandeling' beginnen

Toen onze afdeling een vijftal jaren geleden voor het eerst echt belang stelde in Groen Neerland, waren we verwonderd hoe relatief goed het zijn oorspronkelijk kleinschalig karakter had behouden. Gekenmerkt door het grachtensysteem van een voormalige duitse schans en aanplant van meidoorn- en sleedoornstruiken bleek dit terrein een ware verademing tussen de drukke kern van de Bist, de wijk Neerland en de bedrijvigheid langs de A12.

We zijn dan ook trots dat we het gebied grotendeels van bebouwing hebben kunnen vrijwaren, ondermeer dankzij de krachtige steun van het districtsbestuur. Het was niet gemakkelijk ... Gedurende een drietal jaren hebben zowel het district als Natuurpunt gestreden om het gebied open te houden. Naast brieven en andere formele reacties aan de Stad Antwerpen, droegen we ons steentje bij door het gebied te inventariseren, de natuur in kaart te brengen en adviezen voor het verdere behoud ervan uit te werken. Dit resulteerde in een publikatie van Johan Baetens een lid van onze afdeling, die zoals velen van jullie weten, zich hiervoor erg heeft ingezet.

Het resultaat is een eervol compromis, uitgebreid gecommuniceerd door de Stad:

<http://www.antwerpen.be/docs/Stad/Districten/Wilrijk/webversie%20menu%20Neerland.pdf>

Het noordelijk deel van het terrein wordt bebouwd terwijl het centrale deel, het oostelijke gelegen langs de Doornstraat en het zuidelijke langs de Kleine Doornstraat wordt gevrijwaard. Op deze manier blijft "Groen Neerland" de groene long van Neerland.

Natuurpunt Zuidrand Antwerpen is verheugd dat het district aanbod om een groot gedeelte van het gebied over te dragen aan de vereniging om de verdere natuurwaarde ervan uit te bouwen.

foto's: Veerle De Saedeleer

Natuurpunt staat voor "Natuur voor iedereen" een concept dat we ook hier willen realiseren. Enerzijds het herstel van het landschap en de biodiversiteit, door de uitwerking en realisatie van een natuurbeheersplan. Anderzijds het terrein beperkt toegankelijk maken voor de zachte recreant zodat hij of zij ten volle kan genieten van het lokale groen en de natuur. Zelfs nu al is hier wel wat te beleven: Hazen, Kievitten, behoorlijk wat amfibieën en vogels voelen zich hier best thuis zo in het midden van het stad, één van de meest vooruitgeschoven groene vingers langs de zuidrand van de grootstad Antwerpen.

We zoeken naar evenwichten om natuur voor iedereen op een duurzame manier te verzekeren. We werken constructief samen met de huidige paardenhouders en streven samen met hen naar een evenwichtige begrazing van het gebied. Met de bevolking streven we naar een delicaat evenwicht tussen "zachte recreatie" en "natuurwaarde". Wij hebben al een uitnodiging gekregen van de wijkraad Neerland om dit samen te bespreken.

Het openingsevenement van zondag illustreerde onze aanpak: een enthousiaste beheerploeg had een wandelpad vrijgemaakt dat we in groepjes bewandelden, begeleid door een deskundige gids. Dat leverde veel ooh's en aaah's op, suggesties voor namen voor bijzonder aantrekkelijke, natuurlijke landschapselementen en, kers op de taart, een extra aantal vrijwilligers voor het beheerteam!

Na de wandeling trakteerde het district iedereen op een verfrissend drankje.

Het tweekleurig lint dat de wandelweg versperde werd deskundig geknipt door de voorzitter van de Wilrijkse districtsraad Thierry Vanderkindere en door Johan Baetens van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen. Beiden hebben ze zich ingezet voor het behoud van het gebied. Johan heeft de basis voor het verdere beheer van het terrein gelegd door zijn kennis en onderzoek, terwijl Thierry het project zowel politiek als financieel heeft geschaagd.

De aanwezigen zullen hun wandeling niet licht vergeten, in een zonovergoten landschap, een mooi stuk natuur, onbekend en toch zo dichtbij!

Hugo Waeterschoot en Rudi Leemans

Ook jij kan je waarnemingen inbrengen op *Waarnemingen.be*

Op 4 juni passeerde *Waarnemingen.be*, de registratiewebsite voor natuurwaarnemingen in Vlaanderen van Natuurpunt, de magische kaap van het eerste miljoen waarnemingen. Wie had een jaar geleden durven dromen dat deze mijlpaal slechts kort op de eerste verjaardag van deze site zou volgen.

Sinds begin februari heeft onze afdeling haar eigen plaatsje gekregen op deze site. De Zuidrand Antwerpen werkgroep werd geboren en kreeg dus haar eigen 'subdomein', zoals dit heet, op deze site. Van sommige mensen kregen wij namelijk de teréchte opmerking dat zij sinds de waarnemingsite bestaat, hun waarnemingen hier invoeren. Alle waarnemingen worden hier gebundeld in één grote database.

Als werkgroep hebben wij toegang tot alle waarnemingen binnen onze afdeling. Bij het bekijken van de lijst van de afgelopen 3 maanden bleek dat er bijna 1800 waarnemingen ingevoerd zijn. 47 verschillende enthousiaste waarnemers zijn hier verantwoordelijk voor. Dat komt dus overeen met een 40 tal waarnemingen per persoon. Dit geeft echter een vertekend beeld want sommigen voerden slechts één of enkele waarnemingen in, terwijl twee waarnemers samen er meer dan 500 ingaven. Ben je benieuwd wie deze waarnemers dan wel mogen zijn? Ga dan eens kijken naar de site <http://Zuidrand.waarnemingen.be> en zoek onder het menu 'overzichten' het item 'toplijsten soorten'. Ben je nog niet ingeschreven op de waarnemingsite, dan moet je je wel eerst even aanmelden om deze lijsten te bekijken. Daarna ben je trouwens meteen klaar om zelf waarnemingen in te voeren. Hoe doe je dit? Hieronder zie je het invoerscherm na kiezen van 'invoeren losse waarneming'.

Ben je niet zeker van je waarneming? Dan kan je dit ook aanduiden. Heb je een foto genomen, dan kan je deze uploaden en kan je je waarneming laten bevestigen door verantwoordelijken van Natuurpunt zelf, die je waarnemingen (vooral zeldzame) controleren.

Als werkgroep kunnen ook onze regioverantwoordelijken deze waarnemingen controleren en ook downloaden of verwerken in kaartjes, zodat je een mooi visueel beeld krijgt van waar een bepaalde waarneming werd gedaan. Een voorbeeld van zo'n kaartje zie je hierboven voor het fort 7.

Ben jij geïnteresseerd in een bepaalde waarneming? Plaats dan een 'alert' op deze bepaalde soort en je krijgt een bericht als hier een waarneming over ingevoerd is.

Je ziet het: er valt veel te beleven op de Zuidrand waarnemingen website. Des te meer mensen er trouwens hun waarnemingen ingeven, des te beter en betrouwbaarder kunnen wij de natuur in onze afdeling in de gaten houden en tendensen onderkennen. Zo worden wij allen samen een beetje wetenschapperonderzoekers van onze eigen afdeling.

Heb je zin om mee te werken? Schrijf je in op <http://Zuidrand.waarnemingen.be> en wordt ineens ook lid van onze werkgroep!

Je kiest het soort waarneming (vogels, planten,...) uit het lijstje, daarna kies je het gebied (of de gemeente). Hierna krijg je rechts op het kaartje het gebied of de gemeente te zien. Het kaartje kan je inzoomen of uitzoomen met de + en - knopjes en met je muis kan je de kaart ook verplaatsen. Dubbelklik op de plaats waar je de waarneming hebt gedaan, dan komt daar een teken te staan. Het kaartje kan je zo detailleren dat je bijna een vogel op een 'exacte' tak van een boom kan plaatsen, waar je hem gezien hebt.

Cursus Waadvogels

Onze afdeling organiseert regelmatig tochten naar Zeeland. Wie is er niet gefascineerd door al die waadvogels, de sierlijke Kluut, de vinnige Strandloperjtes en nog zovele andere.

Maar misschien is het leuk wat meer informatie te krijgen over deze vogels en hun leefgewoontes. Wil je nader kennis maken met de waadvogels die bij ons aan de kust of in Zeeland voorkomen, dan is deze cursus echt iets voor jou.

Koen Leysen van Natuurpunt Educatie zal u tijdens drie theorielessen en een dagtocht met zijn welbekende sprekerstalent weten te boeien.

Theorielessen: dinsdag 25 augustus, 1 en 8 september 2009 van

Cursus Natuurbeheer

In ons dichtbevolkte landje zouden alle zogenoemde half-natuurlijke landschappen zonder aangepast beheer veel van hun rijkdom verliezen. Hierbij zijn niet enkel helpende handen nodig maar ook voldoende kennis. Deze cursus wil u daarbij helpen.

Les 1: Inleiding. Waarom Natuurbeheer?

Verschillende beheersvisies: Patroonbeheer-Procesbeheer?

Les 2: Hoe keuzes maken? Een beheersplan maken.

Inleiding maaien, kappen, plaggen, begrazen,...

Les 3: Beheer van graslanden

Les 4: Beheer van kleine Landschapselementen

(hagen, houtkanten, boomgaarden, struwelen,...)

Les 5: Beheer van stilstaand en stromend water, rietlanden

Les 6: Beheer van bossen en heide

19.30 tot 22.30 u.

Plaats : Fort 7, IJsvogel, Legerstraat 40 te Wilrijk

Excursie: 12 september, ganse dag met de bus, naar Zeeland.

Vertrek : 8.00 u op de Bist, terug in Wilrijk rond 18.00 u.

Prijs: € 30, bustocht inbegrepen, syllabus niet inbegrepen.

Inschrijving door storting van € 30 op rekening 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met als mededeling "Waadvogels" + uw naam en telefoonnummer/e-mailadres.

Informatie bij Catherine Vandercruyssen, 03/288 81 07,

e-mail: cvdx@pandora.be

Theorie: maandag 21, 28 september en 5, 12, 19, 26 oktober van 19.30u tot 22.30 u.

Waar: lokaal IJsvogel, Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk

Praktijk: 10/10 en 31/10 van 9.00 u tot 12.00 u en 17/10 van 14.00 u tot 17.00 u

Lesgever: Joeri Cortens, educatieve medewerker van Natuurpunt Educatie

Prijs: € 30 (leden) of € 50 (niet leden)
(syllabus niet inbegrepen)

Informatie bij Catherine Vandercruyssen, tel 03/288 81 07, e-mail cvdx@pandora.be,

Inschrijving voor Natuurpuntleden door storting van € 30 op rekening 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met als mededeling "Natuurbeheer" + uw naam en telefoonnummer/e-mail adres. Niet-leden betalen € 50 en zijn dan automatisch lid.

Cursus Paddenstoelen voor gevorderden

Deze intensieve determinatiecursus wordt gegeven door Hans Vermeulen van Natuurpunt Educatie en is voorbehouden aan wie al een grondige basiskennis heeft van paddenstoelen. De wandelingen gaan door in afzonderlijke gebieden in de omgeving van Antwerpen, op vrijdagvoormiddag van 4 september tot 23 oktober 2008 van 9.00 u tot 12.00 u. Afspraak is telkens aan de ingang van het bezochte domein. Na inschrijving krijgen de deelnemers het volledige programma met locaties.

Informatie bij Catherine Vandercruyssen, tel 03/288.81.07, e-mail cvdx@pandora.be,
 Inschrijving voor Natuurpuntleden door storting van € 25 op rekening 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met als mededeling "paddenstoelen - vrijdag" + uw naam en telefoonnummer/e-mail adres. Niet-leden betalen € 45 en zijn dan automatisch lid.

Mycena rhenana op elzenprop - © Lieve Deceuninck

Paddenstoelenweekend

Dit jaar trekt de paddenstoelenwerkgroep op weekend van vrijdag 30 oktober tot zondag 1 november naar de Westkust onder leiding van Hans Vermeulen van Natuurpunt Educatie. Wij logeren in de jeugdherberg van Oostduinkerke. Dit weekend is voorbehouden voor mensen met een zekere paddenstoelenkennis en de deelnemers aan de cursus krijgen voorrang.

Deelname in de kosten: groepskamer met douche € 100; tweepersoonskamer met douche € 110.
 Inbegrepen: maaltijd op vrijdag en zaterdag avond, picknick zaterdag en zondag middag, legendarische vieruurtjes, begeleiding door Hans.

Daarbij komen nog kosten voor drank aan tafel 's avonds en uw eigen vervoerskosten.

Inschrijven door storting van een voorschot van € 50 op rekening 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met als mededeling "paddenstoelen - weekend" + uw naam en telefoonnummer/e-mail adres.

Cursus Natuur-In-Zicht

Wil je samen met anderen de natuur beleven en er wat meer over aan de weet komen? Dan is de cursus Natuur-In-Zicht iets voor jou. Deze groene basiscursus richt zich tot iedereen die de eerste stappen zet in het beter leren kennen van de natuur.

CVN, het Centrum Voor Natuur- en Milieueducatie organiseert deze cursus in onze eigenste IJsvogel, de lesgevers en excursieleiders zijn ook eigen 'Zuidrand Antwerpen'-leden.

Van de deelnemers wordt geen enkele voorkennis vereist. Je maakt kennis met planten, dieren, ecologie, landschappen en biodiversiteit. Tijdens de binnenactiviteiten doe je natuurkennis op, bij de excursies in de nabije omgeving zul je de natuur beleven.

De binnenactiviteiten gebeuren op woensdagavond (19.30 - 22.30 u) in lokaal De IJsvogel, Legerstraat 40, 2610 Wilrijk. Diezelfde week nog gaat dan de daarbij aansluitende excursie door op zaterdagvoormiddag (9.00 - 12.00 u)

Programma

Wo. 02/09 - Dieren (Lesgever: Herman Snoeck)

Za. 05/09 - Excursie 'Dieren' (Natuurreservaat Fort 7, Wilrijk - Gids: Lucy de Nave)

Wo. 09/09 - Planten (Lesgever: Herman Snoeck)

Za. 12/09 - Excursie 'Planten' (Natuurgebied Klein Zwitserland, Mortsels - Gids: Herman Snoeck)

Wo. 16/09 - Landschappen en biotopen
(Lesgever: Hugo Waeterschoot)

Za. 19/09 - Excursie 'Landschappen en biotopen'
(Natuurgebied Zuidrand Antwerpen, Aartselaar, Kontich - Gids: Hugo Waeterschoot)

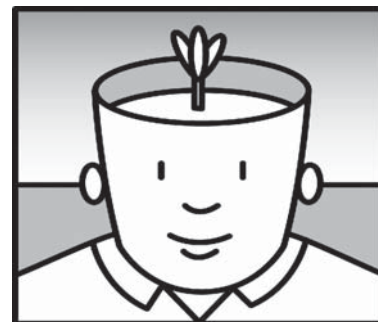
Wo. 23/09 - Alles hangt samen (Lesgever: Gilbert Van Ael)

Za. 26/09 - Excursie 'Alles hangt samen'
(Fort 5, Edegem - Gids: Hugo Blockx)

Wo. 30/09 - Biodiversiteit (Lesgever: Gilbert Van Ael)

Za. 03/10 - Excursie 'Biodiversiteit' (Natuurgebied Hobokense Polder - Gids: Gilbert Van Ael)

Vaste cursusbegeleiders zijn Lucy de Nave en Herman Snoeck.

Hoe inschrijven en betalen?

Schrijf telefonisch in bij CVN op 03/226 02 91 of via de website www.c-v-n.be.

Het cursusgeld bedraagt € 60,00. Het handboek is in de prijs inbegrepen.

Schrijf het cursusgeld over op 404-3076041-29 van CVN, Appelmannsstraat 12/6, 2018 Antwerpen en vermeld je naam en 'Cursus NIZ, Fort 7, Wilrijk 2009'.

Je kunt ook betalen met opleidingscheques.

Meer informatie?

CVN-secretariaat: 03/226 02 91 - info@c-v-n.be

Herman Snoeck: 03/237 99 52 - herman.snoeck@antwerpen.be

Na de cursus heb je een basisinzicht in de natuur om je heen. Je weet ook waar je terecht kunt om meer van de natuur te genieten of om de natuur een helpende hand toe te steken. Als je de smaak te pakken hebt, beschik je over de nodige voorkennis om aan de CVN-cursus Natuurgids te beginnen die in februari 2010 ook weer in de IJsvogel van start gaat.

In 2007 hebben 17 deelnemers de CVN-cursus Natuur-in-Zicht in de IJsvogel gevolgd. Daarvan zijn er ondertussen 7 natuurgids geworden.

In 2008 hebben 11 deelnemers de CVN-cursus Natuurgids in de IJsvogel gevolgd. Daarvan hebben er 9 reeds het diploma behaald, de overige 2 zullen dat nog dit jaar doen.

Via haar "weiger een draagtasactie" steunt schoenen TORFS het reservatenfonds van Fort 7 en het natuureducatief centrum

TORFS

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 2 baanwinkels in onze afdeling, één te Wilrijk op de Boomsesteenweg (nr 980A) en één te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr 226). Als je, of elke ander klant, je papieren draagtas aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dat stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds en deze te Wilrijk het toekomstig educatief centrum op het Fort.

Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarden is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

Kijk, een muisje! (deel 2)

Herman Snoeck

Familie woelmuizen (*Arvicolidae/Microtidae*)

Woelmuizen (gedrongen lichaamsbouw) zijn iets plomper dan Ware muizen, met een vrij korte stompere snuit, lange snorharen en kleine oorschelpen. Vrij korte staart.

Veldmuis (*Microtus arvalis*)

Kleur variabel: bovenkant donker bruingrijs, gelig bruin, gelig grijs of grijsbruin en onderkant wat lichter. Leven in kolonies. Moet verplicht bestreden worden.

Lichaamslengte: 90-120 mm

Staartlengte: 35-40 mm

Gewicht: 18-40 g

Levensduur: ongeveer 12-18 maanden (3 jaar in gevangenschap).

Worp: 3-7 maal per jaar 4-10 jongen. Deze grote vruchtbaarheid kan een 'muizenplaag' veroorzaken.

Biotoop: in cultuurgebieden (weilanden, boomgaarden, parken...)

Voedsel: in hoofdzaak vegetarisch.

Predatoren: Buizerd, Uilen, Torenvalk, kat, Vos, Wezel, Bunzing, Blauwe reiger, spitsmuizen.

Nest: ondergronds wijd vertakt gangensysteem met voorraad- en nestkamers (mos, gras, bladeren) en veel uitgangen.

Aardmuis (*Microtus agrestis*)

Bovenzijde geelbruin tot donkerkastanjebruin, onderzijde grijswit. Bovenkant staart donkerbruin, onderkant grijswit. Sterk behaarde oorschelpen. Actief in ochtend- en avondschemering.

Lichaamslengte: 95-130 mm

Staartlengte: 30-47 mm

Gewicht: 25-55 g

Levensduur: ongeveer 14 maanden.

Worp: 3-4 maal per jaar 3-6 jongen.

Biotoop: vochtige terreinen met dichte vegetatie.

Voedsel: vegetarisch. Voedselvoorraden.

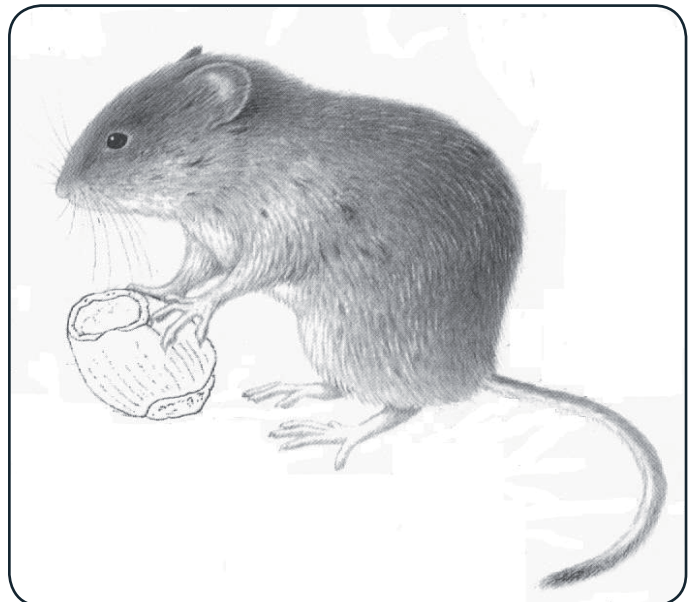

Predatoren: Kerkuil, andere uilen, roofvogels, Vos, kleine roofdieren.

Nest: uitgebreid ondergronds gangensysteem. Kogelvormige kraamkamer uit gevlochten grasbladeren.

Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*)

Bovenzijde rossig bruin, flanken grijsachtig en buik wit-lichtgrijs. Bovenkant staart donkerbruin of zwart, onderkant lichtgrijs. Witte voetjes. Dag en nacht actief. Behendige klimmer.

Lichaamslengte: 85-110 mm

Staartlengte: 35-55 mm

Gewicht: 16-36 g

Levensduur: ongeveer 12-18 maanden (4 jaar in gevangenschap).

Worp: 3-4 maal per jaar 3-5 jongen.

Biotoop: loofbossen met dichte ondergroei en afgevalen bladeren, struikgewas, bosranden, grote tuinen, parken.

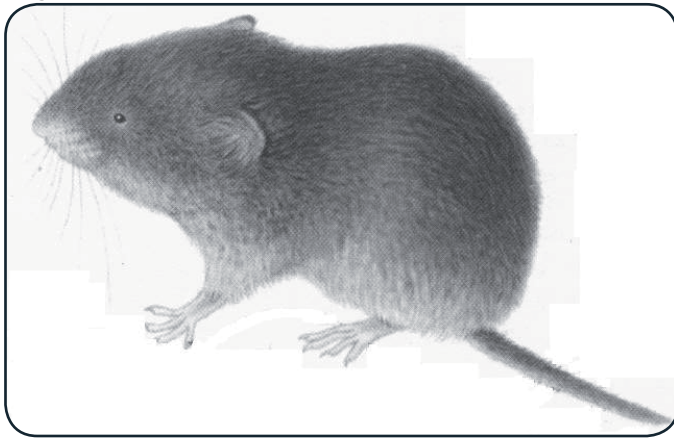
Voedsel: 2/3 vegetarisch, 1/3 insecten, larven, spinnen, kikkers, jonge vogels, muizen, eieren. Legt voedselvoorraden aan.

Predatoren: Marters, Hermelijn, Vos, Bosuil.

Nest: uitgebreid gangenstelsel. Kraamnest meestal ondergronds, kogelvormig (gras, mos, boomkorst; binnenin wol, veertjes, fijn gras...)

Ondergrondse woelmuis (*Pitymys subterraneus*)

Nachtdieren die in kleine kolonies leven, vooral ondergronds. Dag en nacht actief.

Lichaamslengte: 77-105 mm

Staartlengte: 26-40 mm

Gewicht: 13-23 g

Levensduur: ongeveer 15 maand (2 jaar in gevangenschap).

Worp: 3-5 maal per jaar 2-3 jongen.

Biotoop: vooral in kleinschalige landschappen met rijke gras- en kruidenvegetatie.

Voedsel: groene plantendelen en wortels, mossen, paddenstoelen, bessen, ondergrondse (delen van) cultuurgewassen. Voorraadkamers.

Predatoren: Kerkuil, andere uilen, roofdieren.

Nest: uitgebreid ondergronds gangenstelsel met nestkamers (gras, mos, wortels) en voorraadkamers.

Woelrat (*Arvicola terrestris*) (wordt soms ook Waterrat genoemd) De Woelrat wordt in de 'Natuurkalender' van Louis Debot Waterrat (*Arvicola amphibius*) genoemd. Deze wetenschappelijke naam wordt nu echter gegeven aan de Westeuropese woelrat die enkel in Engeland voorkomt en daar ook *Arvicola sapidus* genoemd wordt.

Bovenzijde donker grijsbruin, roodbruin, zwartbruin of zwart; onderzijde geelachtig grijs of grijs. Voeten kaal. Staart bruinig zwart. Dag en nacht actief.

Lichaamslengte: 120-210 mm

Staartlengte: 65-125 mm

Gewicht: 70-180 g

Levensduur: ongeveer 2-3 jaar.

Worp: 3-4 maal per jaar 2-8 jongen.

Biotoop: in de buurt van water met dichtbegroeide oevers.

Voedsel: in hoofdzaak vegetarisch.

Predatoren: kat, Vos, Kerkuil, dag- en nachtroofvogels, Reiger, Snoek, kleine roofdieren.

Nest: burchten in de oever met uitgebreid gangenstelsel, voedselreservekamers en uitgangen boven en onder water. Bolvormige kraamkamer (soms in de oevervegetatie) met dikke wanden van riet, gras- en irisbladeren.

Ook de Muskusrat (*Ondatra zibethicus*) behoort tot de familie van de Woelmuizen.

wordt vervolgd

Tel de vlinders in je tuin

Tuin vlindertelling

Tijdens het weekend van 1 & 2 augustus 2009 organiseert Natuurpunt een grote tuinvlindertelling.

Je wordt uitgenodigd om in je eigen tuin mee te zoeken naar vlinders, ze te benoemen en te tellen.

Met hun grote verscheidenheid en hun gevarieerde ecologie zijn vlinders waardevolle indicatoren van de kwaliteit van ons leefmilieu. Ze reageren ook snel op veranderingen. Het is daarom erg nuttig om cijfers over vlinders te verzamelen. Door mee te tellen met de tuinvlindertelling van Natuurpunt help je om veranderingen van de biodiversiteit in je buurt in kaart te brengen.

Deelnemen is heel eenvoudig

Als je vlinders opmerkt, zoek je op welke soort het is, en noteer je de aantallen per soort. Aan het eind van het weekend maak je de balans op van de tellingen en meld je ons van elke soort het grootste aantal dat je op hetzelfde moment hebt waargenomen.

Je kan je telresultaten invullen op het formulier op de achterzijde van de vlinderbrochure of doorgeven op www.natuurpunt.be/vlindermee.

De vlinderbrochure kun je downloaden via www.vlindermee.be

Kite Petrel, de nieuwe verrekijker van Natuurpunt Bye bye, dubbel beeld!

10%
korting voor leden van natuurpunt

Ledenprijs: € 355,50
(incl. BTW)

Natuur.winkel
Stationstraat 40
2800 Mechelen
www.natuurpunt.be/winkel
winkel@natuurpunt.be
015-43 16 88

Natuurpunt-optiekshop
Pieter De Conincklaan 108 • 8200 Brugge
son@deputter.com • 050-31 50 01

Bij aankoop van een Kite-verrekijker of -telescoop

1 gratis loupe
Kite Doublet (waarde € 20)

Actie geldig tot 31/10/2009

**Bezoek aan het KBIN
zo 2/2/2009 - 23 dlnm
Externe gids: Hugo Vandendries
Leiding: Lucy de Nave
Verslag: Tuur Wuyts**

Na een beetje ongewilde sightseeing door Brussel bereikten we het KBIN in de Vautierstraat. Onze gids, die hoofd is van de Educatieve Dienst, deelde koptelefoons en ontvangststoelentjes uit, spelde z'n microfoontje op en de rondleiding kon beginnen. We bezochten eerst de didactische tentoonstelling over de evolutie van de levende organismen, vermits we in het Darwinjaar zitten. Door de zaal is een slingerend pad uitgestippeld dat door de verschillende tijdvakken loopt. We vertrokken bij het Precambium, dan het Cambium, het Devoon, Carboon, het Jura, Eoceen om te eindigen in de huidige tijd met bekende wilde dieren en door de mens gefokte huisdieren met het oog op louter economisch nut. Ook een blik in de verre toekomst met dieren die dan aangepast zijn aan die levensomstandigheden. Dit is natuurlijk fictie. In een merkwaardig bolvormig filmzaaltje konden we dit ook nog eens zien. Na de middag nam onze welbespraakte gids ons mee naar de dinosauriuszaal met o.a. als hoofdblikvanger de wereldberoemde Iguanodons van Bernissart die in de 19e eeuw ontdekt werden door mijnwerkers. Het oude gebouw in giet- en smeedijzer is gerenoveerd maar met respect voor het originele concept. Met verbazing en ontzag keken we naar deze creaturen uit een zeer ver verleden. Ook andere uitgestorven diersoorten worden hier getoond. Onze gids gaf telkens uitleg en commentaar want hij kent deze materie door en door. Het was opvallend hoeveel bezoekers hier rondliepen in de namiddag. Kortom, onze groep heeft genoten van een welgevulde en boeiende dag dankzij onze deskundige en vlotte gids. Hugo, bedankt voor de uitleg en Lucy voor de organisatie!
P.S.: Wie meer wil weten raadplege de website www.evolutietheorie.be van de Universiteit Gent.

**Knoppenwandeling in
Park Vogelzang
zo 01/03/2009 - 25 dlnm
Gids: Fons Waeterschoot
Leiding: Nancy Geldhof
Verslag: Rina Vredendregt**

Bomen herkennen in de winter of het vroege voorjaar is en blijft moeilijk. De parkwandeling op deze eerste en milde lentedag kon dan ook rekenen op heel wat belangstelling. Al lijken kale bomen oppervlakkig bekeken erg op elkaar, toch

kunnen we ze aan de hand van enkele winterkenmerken leren onderscheiden. Vanaf de Middelheimlaan wandelden wij door de dreef tussen het beeldenpark en Hortiflora. Om beurten vestigden Fons en Nancy de aandacht op takken, knoppen, schors en silhouet van de bomen en struiken die we er aantroffen. De Hollandse linde is te herkennen aan de vele takken die ontspruiten aan de voet van de stam. De knoppen zijn roodbruin. Een enkel struikje Amerikaanse vogelkers dat hier blijkbaar aan doelgerichte uitroeiing ontsnapte, was herkenbaar aan fijne twijgjes met spitse groene knoppen en een specifieke geur. De Esdoorn vertoont twee aan twee tegenoverstaande knoppen; de Paardekastanje heeft een grote, kleverige eindknop. Verder zijn de takken herkenbaar aan de hoefijzervormige littekens met 5 stippels. De Haagbeuk heeft langwerpige knoppen die aangedrukt zitten tegen de takken. De Beuk daarentegen vertoont langs spitse knoppen die wijd openstaan. Tussendoor laat Fons ons rechthoekige plankjes van de verschillende houtsoorten zien. Hij heeft ook enkele doorsneden van stammen bij, en daarin is vooral het onderscheid tussen het kernhout en het spinthout mooi zichtbaar. We steken de drukke Beukenlaan over bij het voormalige domein Kreglinger, bij de fontein met de dansende meisjes. We slaan linksaf, staan in de fruitbomentuin even stil bij een Moerbeiboom en bij een grillig vertakte Mispel. Dan lopen we over een soort opgehoogde dijk onder majestueuze Beuken naar het Davidsbeeld. Zijn we nu al een beetje gevorderd in het herkennen van knoppen? Gelukkig hoeft het niet altijd moeilijk te zijn. Zo heeft de Els, afgezien van de typische elzenpropjes, unieke lila knoppen. De gemakkelijkste boom is ongetwijfeld de Es, met de kleine, tegenoverstaande zwarte knoppen en de min of meer kegelvormige eindknop. Ook de boomschors is van belang bij de determinatie. Zo is er de wrattige schors van Vlier, de horizontaal gestreepte schors van kerssoorten, de geplekte schors van Plataan, de witte (isolerende) schors van Berk, enz. Het was een buitengewoon aangename en leerzame wandeling.

**Projectieavond BVNF
in zaal Steytelinck
za 07/03/2009 - 60 dlnm
Projectie: Fotografen van de BVNF
Leiding: Rudy Vansevenant
Verslag: Wim Vandeweyer**

Zestig mensen met interesse in natuurfotografie kwamen opdagen in kasteel Steytelinck voor een veelbelovende avond. Voor de pauze

kregen we enkele reportages over de Antwerpse en Limburgse Kempen te zien. Eerst een prachtige reportage over insecten en ander laag-bij-de-gronds gespuis en daarna een al even mooie reportage over alles wat er reilt en zeilt in het Nationaal Park Hoge Kempen. Na onze kelen terug te hebben bevochtigd kregen we enkele reportages over het buitenland voorgeschoteld. De eerste was gemaakt door Jan Roofthoof en ging over IJsland. Jammer genoeg zorgde dit niet voor een frisse bries in de warme zaal. Daarna kregen we nog enkele prachtige klank- en beeldreeksen op ons bord. De eerste reportage heette "Kalahari Dorsland" en was volledig in het Zuid-Afrikaans gesproken (een zéér speciale beleving). Een volgende reportage kwam dan weer van Fons Van den Heuvel en ging over de Pantanal. Bij het zien van zoveel moois kreeg je zin om je koffer te pakken en naar ginder te vertrekken. En in enkele seconden vlogen we van Brazilië naar India (wow, kon dat maar eens echt). We kregen te zien hoe de wilde dieren daar leven (niet gewoon, maar ongelooflijk verrassend). En wie dacht dat het dan al gedaan was, vergiste zich ... lelijk. Rudy had namelijk nog voor een kers op de taart gezorgd: een reportage van David Pattyn met de titel "laag bij het water". Deze was gewoon subliem. De oh's en ah's kwamen regelmatig uit de monden van de aanwezigen. Ik wil Rudy en de vele makers van zo veel schone beelden dan ook hartelijk danken voor deze onvergetelijke avond. Zeker voor herhaling vatbaar !!!

**Mossenexcursie in Fort 5
zo 08/03/2009 - 9 dlnm
Gids: Lydia Peeters
Leiding: Nancy Geldhof
Verslag: Rina Vredendregt**

Het groepje, dat op het Kerkplein van de H. Familie bijeenkwam voor de mossenexcursie, bestond ongeveer oor de helft uit doorwinterde kenners en voor het overige uit geïnteresseerde liefhebbers. Het was dan ook voer voor specialisten. De bedoeling was: mossen bekijken op het fort, maar op allerlei muurtjes, banken, bloembakken, boomstammen en zelfs op straatstenen van het Kerkplein troffen we genoeg mossen en korstmossen aan om er ruim een uurtje zoet mee te zijn. Eerst friste Lydia even ons geheugen op over het verschil tussen mossen en kortmossen. Korstmossen ontstaan door een vorm van symbiose tussen een wier en een zwam. Ze hebben niets te maken met mossen, en zouden om verwarring te vermijden, beter met hun wetenschappelijke naam Lichenen aangeduid worden. Met de

loupe bogen we ons over *Xantodium parietina*, *Leccanora muralis* en *Leccanora campestris*. De Nederlandse naam van sommige waargenomen soorten luidt: "Schotelkorst", vergezeld van een of ander epitheton. Die naam duidt dus op de structuur. Terwijl we ons geleidelijk van het plein naar het fort begaven, letten we op het Sikkelsterretje, het Grijs kronkelsteeltje (met glasharen, d. w. z. zonder bladgroen), het Haakmos (bruine steel). Gemakkelijk herkenbaar is het Gewoon muisjesmos, dat in fijne kussentjes met zilverige glasharen op stenen ondergrond voorkomt. De groen, nog onrijpe kapseltjes buigen zich terug in het mos. Als zij bruin kleurden en rijp zijn, komen zij overeind. Vlak bij het Muisjesmos groeit dikwijls het Muursterretje. De Grijs haarhants heeft een mutsje met haartjes over het kapseltje. Wanneer de muts en het deksel van et kapseltje afvallen, verschijnt het peristoom (een rij tandjes of punten rondom de opening). Deze spelen een rol bij de verspreiding van de sporen. Het Achterlichtmos heeft kapseltjes met een rood dekseltje, die inderdaad gelijkenis vertonen met rode lichtjes. De kapseltjes van het Knikmos hangen aan een geknikt steeltje. Terloops vestigde Lydia onze aandacht op de anteridiën, de mannelijke organen die zaadcellen produceren. Die steeltjes met een soort zaaddoosjes zijn inderdaad zichtbaar na enig speurwerk met een vergrootglas. Na de versmelting van de zaadcellen met de eicellen van het vrouwelijke archegonium, groeit hieruit de steel met het kapseltje dat de sporen bevat. Naast de geslachtelijke voorplanting bestaan bij de mossen ook de vegetatieve voortplanting. Naast de Bladmossen treffen we op het fort een aantal Levermossen aan. Thalleuze levermossen hebben een soort samengegroeide bladeren zonder steel of bladnerf: de Thallus. Het Gedrongen kantmos vertoont zwarte knopjes op een "hyalien" (doorschijnend) steeltje. Het Blaasjesmos bestaat, zoals de naam aanduidt, uit groene blaasjes. Het Halvemaanvormige schoteltes met broedbolletjes op de thallus. Een tekst over mossen wemelt bijna onvermijdelijk van de verkleinwoorden. Het is dan ook een minuscule wereld die onder het vergrootglas voor je opengaat. Deze mossenwandeling was beslist geen initiatiecursus voor beginners. Het was een uiteenzetting op hoog niveau. We stonden in bewondering voor de doorgedreven deskundigheid van Lydia en Nancy, en voor de grondige voorbereiding die niets aan het toeval overliet.

De Bourgoyen en de Kalkense Meersen
zo 15/03/2009 - 16 dlnm
Gids: Rudy Vansevenant
Leiding: Wim Vandeweyer
Verslag: Hilde Vangrunderbeek

De weersvoorspellingen waren veelbelovend en naarmate we Gent naderden werden de opklaringen inderdaad breder en breder... het beloofde een echte lentedag te worden! In de voormiddag maakten we een wandeling in het Stedelijk Natuurreservaat De Bourgoyen. Dit waardevol natuurgebied van 230 hectare (2,3 km²), ten Noorden van de Leie, loopt 's winters gedeeltelijk onder water, zulke natte graslanden worden meersen genoemd. In deze ontoegankelijke stukken komen daardoor heel veel watervogels voor. Algauw kregen we in de telescoop soorten als Slobeend, Wintertaling, Smient, Watersnip, Grutto ... en Vincent had al snel ook een eerste Lepelaar gespot. Tussen een groep Brandganzen werd ook een Keizersgans ontdekt. Wat verder bij de eerste vogelhut waren heel wat Grutto's en Kemphanen en een enkele Tureluur aan het foerageren. Heel typisch in het Bourgoyen landschap zijn de vele mooie knotwilgen. Zij zijn een ideale schuilplaats voor o.a. Steenuil, Holenduif en talrijke mezensoorten. Het viel ons echter wel op dat we weinig zangvogels zagen maar de zang van de pas toegekomen Tjiftjaf maakte echter veel goed! De eerste voorjaarsflora stak zijn kopje boven, we zagen Sneeuwkllokje, Klein hoefblad, Ereprijs en zelfs al een enkele bloem van Groot hoefblad; nog geen bloemen, maar wel de bladeren van Daslook, Narcissen, Kleine maagdenpalm e.a. 's Middags mochten we onze picknick gebruiken in het Natuur- en Milieucentrum dat door een vrijwilligster van Natuurpunt Gent speciaal voor ons geopend werd. Na de middagpauze reden we naar onze tweede bestemming. We parkeerden de wagens op het kerkpleintje van Uitbergen en vertrokken voor een wandeling van ong. 8 Km in de Kalkense Meersen. De wandeling liep eerst langs de Scheldedijk en nadien tussen vochtige weilanden. De Kalkense Meersen is één van de laatste stiltegebieden in Oost-Vlaanderen alhoewel hier vandaag weinig van te merk-

en viel want door het eerste lentezonnetje waren heel wat wandelaars en fietsers op pad en het terras van het cafeetje aan de het veer van Schellebelle zat afgeladen voll! De namiddagwandeling bracht nog enkele nieuwe soorten op. We zagen zeer goed een koppeltje Magelhaengans, weliswaar een vervelende exoot, maar toch o zo mooi! Bij de vijver, op het einde van onze wandeling, vlogen 2 IJsvogels juist boven onze hoofden. Deze mooie eerste "lentedag" werd afgesloten in café "De Zwaan" op het kerkpleintje van Uitbergen. Bij een lekker pintje werd de vogellijst ingevuld en werd vastgesteld dat we toch 65 soorten hadden gezien en ... goed gezien! Vooral de Bourgoyen heeft, wat dat betreft, alle verwachtingen ingelost. Een beetje moe maar tevreden reden we terug richting Antwerpen. Voor de deelnemers mogen deze 2 gebieden in de toekomst nog eens op het programma worden gezet!

Spechtentocht
zo 22/03/2009
Gids: Wim Roelant
Leiding: Tuur Wuyts
Verslag: André De Mul

Begin lente is de beste tijd om spechten te zien. Ze zijn nu erg actief en er zijn nog geen bladeren aan de bomen. We gaan voor de 5 inheemse soorten. Het Zoerselbos is een mooi, open en gemengd bos. 's Morgens is het nog rustig. We hebben het bos alleen voor ons en de vogels: dichtbij Kuif- en Staartmees, hoog horen en zien we onmiskenbaar Boomklever, wat verder zit Koperwiek. We horen Tjiftjaf en zien Goudhaantje. Boven ons springt een Eekhoorn van boom tot boom. Mooi begin. We stoppen wat verder. Luc zet de CD op. Daar komt een koppeltje Zwarte specht aangevlogen. Ze vliegen terug weg, maar komen later weer. Waarschijnlijk hebben ze hier hun nest. Nu de Kleine bonte specht. Uit de CD klinkt nu een snellere roffel. Hij antwoordt, maar laat zich niet zien. Eventjes wachten. Na enkele pogingen komen er 2 aangevlogen in een boom. Ze blijven juist lang genoeg zitten om ze in het vizier te nemen en dan zijn ze weer weg. Aan de Schaapskooi komt Grote bonte specht in een dennentop neerstrijken. Die moeten we zelfs niet lokken. Op een weidepaal zit een grijze Buizerd op de uitkijk. We wandelen terug het bos in, op zoek naar Middelste bonte specht. Die komt meestal onaangekondigd. Daar vliegt er een. Verderop proberen we nog eens. Deze keer landt hij in een eik, maar niet voor lang want een jogger jaagt hem op stang. We vervolgen ons

traject voorbij een grasland, de biotoop van Groene specht. Ja, groen op groen, t' is niet gemakkelijk, maar we hebben hem toch te grazen, ongestoord mieren en pieren pikkend. Even later cirkelt hij enkele keren rond over de weide en tussen de bomen.

We blijven toch nog wat op onze honger want we hebben Middelste bonte specht nog niet écht goed gezien. Tuur kijkt rond en ziet ... Boomklever die een spechtengat dichtmetselt.

Tijd om af te ronden. Op weg naar de parking, zien we er 2, tegen de stam en in een oksel van een boom. Hun wit kopje is mooi te zien. Een mooie afsluiter. Opdracht volbracht. Met Wim als gids, onder de deskundige leiding van Tuur en met de logistieke steun van Luc moet het wel lukken. Bedankt, mannen.

Voorjaarsflora in het bos van Zevenbergen – Ranst en het Muizenbos zo 05/04/2009 - 31 dlnm Gids: Rudy Vansavenant Leiding: Luc Van Schoor Verslag: Rina Vredendregt

De uitstap naar het bos van Zevenbergen – Ranst begint in onze afdeling stilaan een lente – klassieker te worden. Gezien de schitterende en unieke bosflora, kan je gerust spreken van een seizoenshoogtepunt. Er zijn weinig plekken in de nabije omgeving waar deze flora als geheel zo gaaf en volledig aanwezig is. Na een korte historiek van het Kasteel, gebouwd in 1233, grondig verbouwd in 1733, verwoest tijdens de tweede wereldoorlog, en in 1989 heropgebouwd door de zusters van het Convent van Duffel, ging Rudy over tot het natuur-gidsen. De rijkste variëteit aan typische voorjaarsbloeiërs treffen we aan in het eerste gedeelte van het bos, een Eiken – Haagbeukenbos op lemige bodem. Verderop, in het Eiken – Berkenbos op zandgrond, verandert het uitzicht: een duidelijke verarming, met minder en andere soorten. Terwijl we op het smalle paadje tussen de vijver en de wei lopen, ontwaren we

al dadelijk de Slanke sleutelbloem, met de bleekgele kroonbladen. Rudy vestigt onze aandacht op het mechanisme van de kruisbestuiving te bevorderen: in de ene bloem steekt de stamper ver uit boven de meeldraden, in de andere zit de stempel diep weggedoken in de bloembuis, terwijl de meeldraden reiken tot aan de rand. Hetzelfde paadje tussen vijver en weiland heeft nog meer moois te bieden: de dichte rozige trossen van het Groot hoefblad, de diepgele sterretjes van het Speenkruid, het typische blad van de (nog niet bloeiende) gevlekte Aronskelk. In de berm werd het donkerpaarse Maarts viooltje opgemerkt. Intussen zijn we in de bosdreef beland. Onder de ruïnen van de hoge bomen, die nog licht doorlaten, strekken zich witte tapijten van Bosanemonen uit. In de welige bermen ontspruit het kleine, tengere Muskuskruid. Ook hier leren we, dank zij onze gedreven natuurgids, weer iets waar we uit onszelf nooit eerder op gelet hadden: namelijk dat alleen het bovenste bloempje van het kubusje vierdelig is; de andere zijn vijfdelig. Op een opvallend plekje krijgen we ook de aangekondigde zeldzaamheid te zien: enkele plantjes van de Eenbes. Al even zeldzaam is de Gulden boterbloem, met de handdelige stengelbladen met lijnvormige stippen. Terwijl de botanisten zich buigen over de planten, loopt Luc Van Schoor met een groepje wat verder vooraan. Mijn zijn "spechtendoos" (CD-speler met luidspreker) tracht hij de spechten te lokken met allerlei spechtengeluiden, roepen en roffels. Intussen zijn we in het drogere en soortenarmere Eiken – Berkenbos gekomen. Hier treffen we de plantjes aan van het Dalkruid, Lelietje-van-dalen en Salomonszegel. Ook is er een plekje met Witte klaverzuring.

Bij de Driepikkelhoeve (1777) steken we de Vaarstraat over, en nu mag Luc ons binnenleiden in het Muizenbos. Dit bos, eigendom van het Vlaams Gewest, is om zo te zeggen een maagdelijk gebied. Het is een oud bos, zeer vochtig, op een substraat van kalk. Er zijn geen wandelpaden, enkel brandgangen. Het bis is niet publiek toegankelijk. De natuurpracht is hier overweldigend. Nauwelijks zijn we op het terrein doorgedrongen, of we staan plots voor een dreef, die volledig is overdekt met de Slanke sleutelbloem. Wat een onbeschrijflijk mooi vergezicht! Een slagboom aan beide uiteinden betekent ook voor de meest fervente natuurliefhebber: niet betreden! Een paar stapjes mochten we wel: iemand met een scherpe blik had langs de gracht een Grote keverorchis opgemerkt, nog pril en in de knop. Wat er verder te bewonderen viel in het nog ijle, teergroene bos: de blauwe bloemen van de Maagdenpalm tussen de

Bosanemonen, de Aalbes, Penningkruid, Gele dovenetel (de laatste twee nog niet in bloei). Terwijl onze ogen geboeid werden door de botanische rijkdom, blijven onze oren aandachtig luisteren naar de vogelgeluiden. Af en toe schalt de lach van de Groene specht door het bos. De Boomklever lijkt, meer dan de diverse spechten, te reageren op het CD-tje van Luc. We horen – voor het eerst dit jaar ? - een Zwartkop. Verder laten de gewone zangers zich horen: Merel, Roodborst, Tjiftjaf, Pimpelmees, Wiinterkoning enz. In de lucht verschijnt af en toe een Buizerd, eenmaal een Sperwer. Het uitzonderlijk privilege om dit verborgen paradijs te mogen bezoeken danken we aan Luc, die in het Muizenbos veel onderzoek heeft verricht. De ochtend werd heel gezellig besloten bij heet Boshuisje, waar de plaatselijke afdeling Natuurpunt een opendeurdag hield met pannenkoeken, dranken en natuurdocumentatie.

Het Broek in Blaasveld, ma 13/04/2009 Gids: Rudy Vansavenant Leiding: Hilde Vangrunderbeek Verslag: André De Mul

Paasmaandag, wat doe je dan? Rustig aan. Een wandeling in het Broek is ideaal voor een voormiddaguitstap.

Het is niet te ver en het was trouwens al lang geleden. Een aardige opkomst, ondanks de mist en het vroege uur. Rudy geeft eerst een woordje uitleg over het Broek: Aanvankelijk turfwingebied, later aangeplant met Canada's voor de Union Allumière. Toen de "stekskesfabriek" ermee ophield, werd het gebied opgekocht door het Vlaams Gewest en verkreeg het de status van natuurgebied. We gaan op pad. Op de eerste plas zien we Slob-, Krak- en Kuifeend, Zomertaling en Fuut. Een Boerenzwaluw vliegt over. In en rond het water groeit welig Moerasspirea, Moerasvergeet-mij-nietje, Grote waterweegbree, Watermunt, verschillende soorten Zegge, Slangenwortel, Gele plomp, Kleef- en Fluitenkruid, Wolfspoot, Veenwortel, te veel om op te noemen. Ook vermeldenswaard is Kleine veldkers, Pinksterbloem en Hop. Inmiddels is de mist opgetrokken en de zon er doorgekomen. 't Is lente.

De vogels zijn volop bezig hun territorium af te bakenen. We horen Winterkoning, Roodborst en Zwartkop, Boomklever, maar zien ze niet. De Cetti's zanger moet hier ook zitten. Even later horen we hem schetteren. Ongelooflijk hoeveel decibels die produceert.

De Canada's ruimen stilaan plaats voor andere vegetatie, maar de overblijvende

laat men staan, vol met Tondelzwammen. We hopen ook spechten te zien. Luc haalt zijn CD boven. Een Kleine bonte specht komt er op af. Eerst ver, maar dan komt hij dichtbij tegen een boom plakken en kunnen we zijn gespikkelde rug goed zien. Zangvogels zijn meestal moeilijk te zien, maar als je de zang kan lokaliseren, en met wat geduld, lukt het wel.

We zien Zwartkop hoog in een boom, en verder vliegen zelfs twee Tjiftjaffen aan onze neus voorbij.

Onder onze neus treffen we Waterviolier, Dagkoekoeksbloem en Bosviooltje. Rudy dolt wat met een Bruine kikker, maar hij mag terug de natuur in. Op domein Hazewinkel is een regatta gepland. We moeten een alternatief stukje nemen.

Luc hoort een Zwarte roodstaart. Meestal zit die op een dak, maar nu niet. Tant pis. Wel een Grote bonte specht die overvliegt. We komen aan de rand van het Broek. De weg is omzoomd met schermen om padden door de overzettunnels te loodsen. We komen terug in het Broek en wandelen nu langs hooiweiden. Ssst. Zit hier geen Blauwborst? Na wat gespeur, zien we hem in het riet. Als hij zijn kopje draait, is zijn borstje mooi te zien. Prachtig. We moeten voortmaken. Een Oranjetipje vergezelt ons. Luc haalt zijn CD nogmaals boven. Deze keer laat een Groene specht zich verleiden. We zien hem mooi vliegen over een plas. We zien ook nog Dalkruid, Krabbescheer en Moeraszegge, en verder overal paaseieren. Die zijn niet voor ons, maar kom, we zijn al verwend geweest vandaag. De Gevlekte dovenetel komt normaliter alleen in Limburg voor, maar ook hier. Eigenaardig.

We laten dit raadsel voor wat het is en sluiten af met een terras. Bedankt Rudy en Hilde, voor deze mooie uitstap.

Natuurwandeling in de Laak- en Netevallei, zo 19/04/2009 - 19 dlnm
Gids: Herman Berghmans
Leiding: Luc Van Schoor
Verslag: Tuur Wuyts

Vandaag nieuwe gebieden op het programma.

Het eerste is De Roost: een vochtig terrein met voormalige visvijvers en broekbos gelegen langs de Laak. We spitsen onze oren en speuren het groene loof en de hemel boven ons af. Ik noteer: Gote lijster, Goudhaan, Winterkoning, Aalscholver, Zwartkop, Zanglijster, Staartmees, Krak-eend, kortom de te verwachte vogels. We stappen verder en komen aan de Laak, een beek met opmerkelijk rosbruin water vermits de bedding door lagen ijzerzandsteen vloeit. Ernaast ligt een broekbos met

kwelzones en met hier en daar restanten van vroegere turfwinning. Matkop, Vink en Boomklever laten hun typische geluiden horen. Hier groeit ook Dotterbloem en Muskuskruid. Iets verder in een moerassig stuk zit Sprinkhaanzanger. Volgend gebied : Varendonk, een typisch eikenbos. Hoor, hier zingt de Tuinfluiter. Herman toont een nest van de Havik. Een Oranjetip fladdert voorbij. We komen aan de samenvloeiing van Kleine- en Grote Laak. Hier begint een groot weidegebied. Het is hier heerlijk rustig! De zon warmt ons op en in de lucht Boerenzwaluw en zeer hoog cirkelen 5 Buizerds op thermiek – mooi ! Aan de rand van een akker vinden we (Kleine ?) leeuwenklauw, een typisch akkerkruid.

Volgende bestemming Trichelbroek. De omgeving is hier zéér drassig en de laarzen bewijzen hier hun nut. Er staat een stevige vogelobservatiehut bij de uitgestrekte plas. De Blauwe reiger heeft hier een broedkolonie met een 50-tal nesten. Het is dan ook een op- en aanvliegen. Op de plas Kuifeend. Horen we daar niet de Dodaars? Verder Fuut en Aalscholver. De voormiddag zit er weeral op en . . . we kwamen geen mens tegen.

We eten in een landelijke herberg op het terras en trekken dan naar het Zammelsbroek in Geel. We stappen langs de Netedijk om even verder het gebied in te duiken (bij wijze van spreken). Tjiftjaf, Torenvalk, Fitis en Grasmus zijn te horen. We genieten van de spectaculaire baltsvlucht van de Buizerd!

De achterhoede van de groep hoort Blauwborst. Verder zit er Graspieper en Rietgors. We verlaten de vallei en komen aan de Calvarieberg en tenslotte aan een kapel met ernaast een indrukwekkende Linde. Even zien we een Boomvalk vliegen. Het einde van deze schitterende dagtocht is aangebroken. Luc Van Schoor noteerde 59 vogelsoorten. De gids wordt getrakteerd op een doos Antwerpse handjes. Nog even verpozen op een terrasje en dan huiswaarts.

Herman en Luc, het was een boeiende tocht op en uitgelezen dag!

Voorjaarsflora in de Lessevallei zo 26/04/2009 - 32 dlnm
Gids en leiding: Hugo Waeterschoot
Verslag: Hugo Waeterschoot

Met een niet te grote groep en zonder Tuur vertrokken we naar de kalkstreek ter hoogte van Houyet voor de start van een stevige wandeling langsheen de Lesse. Het was een beetje gissen naar de stand van de voorjaarsflora gegeven de lange koude winter die echter gecompenseerd werd door de warme en vooral erg

zonnige maand april. In tegenstelling tot wat de titel laat vermoeden, moest er helemaal niet gezocht worden naar voorjaarsflora, ze stond immers uitbundig in bloei. De klassiekers op deze tocht waren zeer zeker van de partij zoals mooie roos-paarse kleur van de Judaspenning en de grote oppervlakten wit gekleurd door het Daslook. Opvallend was wel dat we heel wat Gele Bosanemonen, Eenbes en Grote schubwortel konden waarnemen, blijkbaar waren de groeiomstandigheden dit jaar optimaal voor hen. Na een kleine ploeterpartij langsheen een modderig padje en een kort bezoekje van de Grote Gele Kwikstaart, konden we halfweg de picknick verorberen, deed dat deugt ! Meteen werden we hier vergast op een aantal mooie exemplaren van de Mannetjesorchis die groots zijn pracht tentoonde (die heeft immers zijn naam niet gestolen). Paarbladig en Verspreidbladig Goudveil kon op vele plaatsen bewonderd worden broederlijk naast elkander. Tegen het einde van de wandeling wanneer de stappers al stal roken (lees : bier in het plaatselijk café) was de Bolletjeskers en de Spaanse zuring van de partij. deze twee planten komen in beperkte mate voor in deze vallei en zijn toch wel erg uitzonderlijk. De eerste lentestralen lieten zich pas in de namiddag zien deze dag en werden meteen opgevrolijkt door het gezoem van de Wolbijtjes en de Orangetipjes die in deze periode erg belangrijk zijn voor de bevruchting van de voorjaarsbloeiers. We zouden bijna de helft van deze rAntGroen nodig hebben om een verdere opsomming van al het moois wat we vandaag gezien hebben te beschrijven zorg er dus beter voor dat je er volgende keer ook bij bent. Echt een niet te missen tocht, voor de landschappen en prachtige vergezichten alleen zou ik het al meteen onmiddellijk terugdoen.

Fort van Steendorp en

Activiteitenkalender

Meer gedetailleerde informatie over de activiteiten vind je in de rubriek Agenda op pagina 4.

Activiteiten waar je op voorhand moet voor inschrijven zijn ***vet** gemarkeerd.

5 juli: pinteling en wandeling Fort 7 (1/2 dag)

12 juli: Olens Broek (1/2 dag)

***19 juli: fietstocht door de zak van Zuid Beveland**

2 augustus: steltloperstocht Zeeland

***8 augustus: fietsend langs Doel en Saeftinghe**

9 augustus: Rivierenhof te Deurne

16 augustus: Klein-Zwitserland

22 augustus: Kalmthoutse Heide

29 augustus: vleermuizenavond

30 augustus: steltlopers in onze provincie

***6 september: Hoge Venen**

12 september: op zoek naar waadvogels

20 september: spinnen

27 september: vogeltrek aan de Vlaamse Oostkust

3 oktober: open werkdag op Fort7

***9-11 oktober: hertenbronstweekend**

18 oktober: Noordelijk eiland te Wintam

25 oktober: herfstwandeling